

H

B e t ä n k a n d e

angående

F ö r ä n d r i n g

uti

Stoekholms Stads Fattigwård ;

Författadt och till Kongl. Direktionen ingifvit

af

Herr Borgmästaren P. E. HALLQUIST,

med

Erinringar derwid i de delar, som röra Herrar Commi-
terades öfwer Fattigwårds-ärendena dermed
hafde besattning;

af

S. RÖNBECK.

SEDERHOLM,
Tryckt hos CARL DELÉN, 1811.

Utdrag af Protokollet hållit i Kongl. Direktionen öfver Allmänna Fattigvärdar i Stockholm den 13 April 1811.

S. D. Ut nu ingifwen Skrift som upplästes, anhöll Herr öfverDirektören Rönbeck, att, som han fått höra det Herr Politie-Borgmästaren Hallquist i ett till Kongl. Direktion ingifwit Betänkande, rörande Fattigvärdar, skall gjort åtskillige erinringar emot Herr öfverDirektörens derwid tagne åtgärd, honom alltså måtte lemnas behörig del deraf, för att sitt förhållande förklara, eller, om sådant icke kunde bewiljas, Herr öfverDirektören, med stöd af Tryckfrihets-Förordningen, måtte, emot lösen erhålla samma Betänkande, helst i de delar som röra Herr öfverDirektörens personliga befattning; men om hinder deremot öfwen skulle möta, då utbekomma Betänkandet in extenso.

Efter öfverläggning häröfver, ansåg Kongl. Direktion sig hwarken kunna styckewis utlemna Herr Borgmästaren Hallquists förberörde till Kongl. Direktionen ingifne Betänkande angående Förändring i Fattigvärdar, eller till pröfning upptaga någon Herr öfverDirektören Rönbecks afgifwande förklaring deröfver; men beslöt likwäl, att Herr öfverDirektören skulle till tryckning utbekomma detsamma, i hela sin widd. Hwarom Herr öfverDirektören från Protokollet skulle underättas: och tillfades undertecknad att om utskrifningen af ostanämde Betänkande låta besörja. Ut supra.

In fidem

E. TRANA.

Betänkande

Ångående förändring i Fattigvården.

Jag har alltid haft, och delar således nu med Herr KommerseRådet och Riddaren Wegelin, den öfvertygelse, att en wisligt och wal ställd Fattigvård bör stå i nödwändig förbindelse med alla, i samma ändamål, gjorda eller tillgörande inrättningar. Men huru och på hwad sätt? Se der den stora frågan, som förtjent att ses ur särskilda synpunkter, bör noga öfverwägas och, riktigt behandlad och framställd, jemwäl lägga grund för det underdåniga utlåtande och förslag, som, till åtydnad af Konungens nådiga skrifwelser af den 24 Maj och 29 Nov. förledit är, Kongl. Direktionen bör afgifwa, rörande ej mindre det slikt, hwari Fattigvården sig nu befinner, än de medel och utvägar, hwilla, efter wunnen erfarenhet, må leda till Fattigvårdens förbättring.

Jag, som nära deltagit i öfverläggningarne, rörande förslaget så till den nuwarande Fattigvård, som till den om sättet af dess förvaltning underdånigst tillstyrkte plan, och sedan Konungen, genom Stadgan om Fattigvården, behagat det ena och andra bifalla, derest, sasom insatt Ledamot uti den i enlighet dermed organiserade Direktion, sökt uppriktligt följa werkställigheten af de gifna föreskrifter, har med förtroelse och äswen krosad egenlärelse, erfarit, att den alltid ledt och alltid skall leda till allt, utom ändamålen deraf: En påräknad besparing och säker kontroll: begge nödwändiga willkor, för en flöt, widsträckt och sammanhängande Fattigvård.

Under öfverläggningarne om uppresningen af detta werk, war ibland Committerade den tanka nästan allwänt rådande, att det sjelfwa detaljen omfattande bestyr, och således jemwäl den närmaste tillsynen öfwer förvaltningen af de, till förbindelse med Fattigvården föreslagna werk och inrättningar, men i sonnerhet af Stora Barnhuset, Danwills Hospital och Spinnhuset, skulle läggas i en enda persons hand.

Denna tanka, som äswen jag delade, hämtades från den då fattade förskällning, att genom en sådan persons, eller af Direktionen blifwande Ledamots biträde, ni:iskt och werksamt i samma mån det blefwe wal belönt, skulle winnas, utom annat, de wiktiga fördelar: att Fattigvårdens förutnånde Huswidsinrättningar, stälde under hans waksamma tillsyn, skulle, genom införande af en förändrad hushållning derwid, sammantagne kosta några Tjugue Tusende Riksdaler mindre dådanefier än ditintill och således genom en slikt besparing, försälwa Fattigvårdens framtida bestånd; att denne hans tillsyn rigtid på ett så stort föremål, icke skulle inskränkas endast till en allmän öfwerligt af det hela, eller stadna wid ett och annat månadligt besök, utan sträckt sig till alla speciela delar deraf, ifrån det största till det minsta, och det icke då och då

utan dagligen; att en sådan oafbruten tillsyn skulle förankla till indragning af åttilliga tjänster, så wid Barnhuset som Danwils Hospital till besparing för Fattig Kåsan; och att ändtligen, genom hans dagliga uppmärksamhet att följa alla dem, som wid dessa verk hade syssla eller befattning, dese inväntningar skulle blifwa så skotte, som Fattigwårdens bestånd och ändamål fordrade.

Denne förinställning, så motiverad uti Committerades i förening med planen till Fattigwården afafna underdåniga Betänkande ^{*)}, har ock af Konungen blifwit gillad, och i följe deraf, för detta wigtiga bestyr en Embetsman, under namn af ÖfwerDirektör, genom Konungens nådiga Fullmakt insatt.

Härwid må den erinran äga rum, att Committén, som dels under sjelfwa beredningen, dels ock wid planens uppgörande till en här saknad, men önskad Fattigwård, sett sina omsorger lättas och kraftigt understödjas af dess då warande Ledamot, Afsejoren uti Konungens och Nilers KammarRätt Herr Sten Rönbeck, hwilken med en rådighet honom egen, och ett nit, som icke tröttnat, förstått, att af inkomna förslag och andra handlingar, samlade i måga från många spridda håll, wälja och sammanlänka alla, för resningen af detta verk, efter sannolikhet användbara ämnen, bedömde i förwäg bemalte Afsejor wara den enda, som, wuzen ett så widt omsfattande werkställighets bestyr, kunde och borde dertill förordnas. Afsejor Rönbecks utnämmande till ÖfwerDirektör, såsom instämmande med Committerades enhälliga önskan, syntes således försäkra framgången af den nya Inrättningen, och följaktligen, att under hans ledning och närmaste tillsyn, de dertföre gifna föreskrifter woro werkställbara.

Men redan wid förvaltningens början röjdes det motsatta förhållande, att de i Tredje Art:s 32 och 33 §. Sekreteraren och Kamreraren, de enda, jemte Kåfören, nämde tjänstemän, såsom för Fattigwården nödwändige, uppdragne skyldigheter icke kunde af dem fullgöras, utan främmande eller andras biträde.

Denna oförmodade uppräckt, äfwen i sin mån motsägonde en påräknad besparing i aflönings-staten, nödgade Direktion, att med hämtad grund från 3:de Artik:s 31 §. efter hand förse Sekreteraren med en Notarie och en Cancellist, och Kamreraren med en Revisor, en Bokhållare och 3:ne KammarSkrifware.

Men ehuru Direktionen länge insett, att ofwannämde i och för Fattigwården sedermera tillkomne tjänstemäns löner, lagda till de efter Stadgans klara föreskrift, antagna Embetsmäns, det will säga ÖfwerDirektörens, Sekreterarens, Kamrerarens och Kåförens fastställda löner, jemte arfoden, anslagwa åt Fattigwårdens wakt- och bewaknings- betjente, utgjorde en stor och betydlig summa, som dragen från de under dess förvaltning ställda Fonder, i samma mån, liksom förryckte det egentliga föremålet för deras användande, har dock Direktionen tröstat sig af det hopp, att dels indragningar af tjänster, blifne genom Fattigwårds-Inrättningen onyttige, så wid stora Barnhuset som wid Danwils-Hospital, dels ock loswade besparingar genom förändrad hushållning wid nämnde tvenne verk och Spinnhuset, skulle lemna icke allenast en sakor och full-

^{*)} Se Sidorna 46 & 47 af detta i Tryck utgifna Betänkande, eller, som det kallas, Skrifwelse till Konungen.

Bömlig ersättning för denna fonderne graverande nya aflönings-stat, utan ock öfverskjutande tillgångar, att bedrifwa och fortsätta Fattigwården i den derföre genom Stadgan fastställda ordning.

Erfarenheten, den enda pålitliga ledaren, har dock wisat och wisar ännu wederspelet. Ty då den, i och för Fattigwården endast tillkomne, nya aflönings-stat stiger för det närwarande, enligt bilagda sammandrag N:o 1, till en sammanslagen summa af 4112 R:dr 32 st., utgöra deremot, efter sammandragen N:o 2 och 4, de föreslagne indragningar af tjenster wid Barnhuset och Danwils Hospital blott 953 R:dr 46 st. 8 r:st. tillika med 40 tunnor Spannmål.

Denna märkbara skillnad i beloppet af tillökningar och besparingar af löner, medför ock den särskilta swåra följd för Fonderne, att, då de tillätte lönerne länge derifrån utgått, och måste oafbrutet utgå, äro de till indragning föreslagne ännu, och måhända länge, för fonderne utan all nytta, och således blott ett inbillnings spel, wacker för framtiden, så wida innebafwarne af dessa löner äga rätt att dem uppbåra och bezagna i deras lifstid. Desså har under loppet af Fattigwårdens bestyr, blott en enda lön, nu meca aflidne Controllörrens wid Danwiken af 41 R:dr 32 st., jemte 20 tunnor Spannmål lunnat, till lättnad för fonderne, werkligen indragas.

Besparingarne åter, wäntade af en förändrad hushållning, wid de Fattigwården underlagda hushållwerk, äfwen willkor för ÖfwerDirektörs Embetets inrättande, synes, efter 3:ne års erfarenhet, icke heller öppna för hoppet gladare utsigter.

J Committerades planen till Fattigwården åtsföljande underdåniga Betänkande, uppgåfwos och beräknades såsom årliga besparingar, det will säga, minskning i den wanliga underhålls-kostnaden: wid Danwils Hospital 8892 R:dr 47 st. 4 r:st.; wid stora Barnhuset 5352 R:dr 38 st. och wid Spinnhuset 8850 R:dr 41 st. 6 r:st. eller tillsammans 23,096 R:dr 30 st. 10 r:st. (Sid. 101 och 102 i Kongl. Direktionens tryckta Betänkande). Jag bekänner upprigtigt, att jag, äfwen en ibland Committerade, djupt intagen af förtroende till den blifwande ÖfwerDirektören Rönbecks allwarliga nit, oförtrotna bemödaande och fända werksamhet, årligen trodde på möjligheten af dessa resultat, och ur sådan grund äfwen med min röst sammade uppgiften derom.

Allt detta war ett stort misstag, det Committerade gemensamt med mig delat, nödgas jag, ledd och upplyst af erfarenheten, äfwen i denna del nu uppenbart tillstå.

Förvaltningen af dessa werk, utan undantag, har, i stället att medföra en årlig besparing eller minskning i den wanliga Underhålls-kostnaden, twertom åstadkommit en märkbar tillökning deri, då i beträktande tages, att med minskadt antal af underhåll-tagande Barn ifrån 3459 st. som de utgjorde före Fattigwårdens förvalningstid, till 2737 st., som de den 1 sisl. Nov. utgjorde, det will säga, en minskning i Barnskaran af icke mindre än 722 st. Stora Barnhuset ickeefmindre måst för deras underhåll draga en kostnad af 27,690 R:dr, då husets hela kostnad för 3459, och således 722 flera Barn, endast uppgick till

31,329 R:dr 8 fl.; att med minskning af Hospitals-hjonen från 375, till hwilket antal de uppgåttos wid Fattigwårdens början, och hwarfore underhålls-kostnaden beräknades till 17,977 R:dr 37 fl. 4 r:st. till omkring 300 fl.; Dammwils Hospital ickebesmindre på deses underhåll mast använda för år 1809 nära samma summa eller 17,698 R:dr 20 fl. 3 r:st., och att ändiligen med minskning af Spinnhus-arrestanter från 320, hwilkas underhåll ester uppgift arligen kostat 9890 R:dr 41 fl. 6 r:st., till 180 st. desse sednare ända medfört en kostnad för 1809 af 10180 R:dr 46 fl. 5 r:st.

Enär till detta bedröfliga förhållande, som tydligen röjer ej mindre Committerades omogna Förslag och förfelade Utredningar, än Direktionens alltför hastiga beslut, att, utan pröfning eller försök i smått, sätta förslaget i hela dess omfång, på en gång i verkställighet, ännu lägges den tänkvärda omständigheten, att i afwikelse från hwad Committerade i det underdåniga Betänlandet öfwen föreslagit, och Konungen genom Stadgan fastställt, att nemligen: de Fattigwården underlagde Fonder alltid skulle förblifwa oförbröckte och orubbade, Direktionen nodgats, att befordra Fattigwårdens oafbrutna gång, använda under sin förvaltningstid dels donerade medel 5093 R:dr 16 fl., dels inbetalta Kapitaler 17,105 R:dr 26 fl. 8 r:st., dels och upptagna Lån 10,000 R:dr, eller tillsammans 32,198 R:dr 42 fl. 8 r:st. utöfwer de wanliga årligen inslutna inkomster, synas desse händelser sammantagne, i förening med omtanken, att beroga hwad ännu bergas kan, högt påkalla en radikal förändring i Fattigwården och sättet af dess förvaltning.

I samband med det föregående må det tillåtas mig här nämna, att jag aldrig öfwerwarit något Direktions sammanträde, hwarwid beslut blifwit fattadt om inbetalta Kapitalers användande, och icke heller mer än en enda gång deltagit i öfwerläggning om ett på kort tid upptagande Lån på 6000 R:dr, om jag rätt minn. Protokolletne rådfrågade flera wittna om sanningen af denna uppgift. Lyckligwis har jag aldrig warit DepartementsChef eller Drd-förande, och derfore icke heller kunnat komma i tillfälle, att dela den i 3:de Art. 12 §. af Stadgan, den jemte ÖfwerDirektören anbefallda speciela tillsyn öfwer Fattigwårdens Kassa, Nådeuskapswerk och Cancelli-göremål. För min kunskap i förenämde delar har jag således blott att tacka min egen lagliga forskning och wederbörandes pligt, att den undersödjade och upplysa.

I afseende på en tillgörande förändring i Fattigwården, den åtminstone jag onser högst nödwändig, torde den sig sjelf framställande fragan: *Huru och på hwad sätt?* komma att mycket dela Hrr Committerades tankar.

Jag, lika så sorglös att wärfwa anhängare som obenägen att bekriga motståndare, ärwar öfwer denna fråga blott säga mina egna tankar, så enkla och klara, som sjelfwa ämnet dem framkallar. Behagliga eller mindre behagliga, må de således icke tillräknas mig, utan ämnet, som jag gar att arligen framställa.

Således, och om till undskollan för den redan wisade menliga ställning af Fattigwårdens förvaltning hitintill skulle förbevaras och öfwen antagas såsom

orsaker dertill: än att alla nödvändighets:waror under loppet af dessa sednare är blifwit till owanlig höjd fördyrade, än att fattig-förförningen blifwit allt för wida utsträckt; stå dock de ifrån Fattigwårdens ställning, sådan den är, dragne slutföljder klara och fasta: att i alla allmänna Hushållnings-mål, de dermed gemenskap ägande Inrättningars framtida bestånd fordrar, att inkomster och utgifter wisligt emot hwarannan afwägas; att omsorger äfwen om den lidande menfligheten, sträckte utöfwer förmågan, äro alltid ellska, oftast wädliga; att tillgångar wäntade och beräknade, af Lön-indragningar och af besparingar i underhålls-kostnaden wid Bårnhuset, Damwiken och Spiunhuset, äro alldeles säfänga förhoppningar; att ÖfwerDirektörs Embetet, genom hvars försorg och tillsyn dessa tillgångar just skulle beredas, förfelat hufwud-ändamålet med dess inrättande; att den honom anslagne lön till 1000 R:dr Banco, grundad på wederlag från nyssnämde tillgångar, fallit och faller, utan allt slags motsvarande nytta, Bårnhus-sonden till last; att detta Embete, såsom kostsam och till intet batande, bör dertfore upphöra; och, att ändeligen den, i ÖfwerDirektörens hand lagde, men förfelade, tillsyn öfwer förvaltningen, så af Fattigwårdens hufwudwerk, som af de densamma underlydande försörjningshus, må förflyttas på personer, som till läge och hemwisst äga lättighet att den utöfwa, och i öfrigt ledas af nit och rättsskaffenhet, och således utan beräkning af wedergällning.

Innan jag går att närmare söka utwecla sättet till förändring af den närmare tillsynen, och de öfriga till reform i Fattigwården, efter min tanke, nöddige onskalter, torde mig tillåtas erinra om händelser, som, inträffade under våra ögon, wi wexelwis ogillat och beundrat. Det undfaller ej Herror Committerades uppmärksamhet, att jag menar händelserne med Hr ÖfwerDirektören Rönbecks söfka först ledighet, och dertfore affled från det honom, genom Konungens nådiga Fullmakt, uppdragna ÖfwerDirektörs Embete.

Skälen, som blifwit föregifna till det ena och andra af dessa owäntade steg, känna wi alla; men jag tror, och måhända flere med mig, att en uppföring eller förfälskelse af 1000 R:dr Banco i årlig lön, jemte fria husrum, en werkelig Fortune för en man af medel-klassen och af Rönbeck eröfrad, att jag så må säga, genom idkliga mödor och arbete, under ett helt års omlopp, fordrat och äfwen haft helt andra, som, då dolda, warit de werkliga.

Att upptäcka dessa, behöfwes numera hwarlen inbillning eller gisningar. De redan wid början af Fattigwårds-förvaltningen mötande hinder och swårigheter, de der äfwen föranledde till tidig upptäckt, åtminstone af Rönbeck, att det war säfängt att wänta fördelar af indragningar och besparingar, likwäl hufwudsfalligen beräknade för Fattigwårdens bestånd och widsträckt operation, kunde icke annat än smärta hans hjerta och sära hans egen kärlek, då det förra allwarligen welat, och den sednare, af iswer ränd, försökt att åstadkomma en widsträckt och här owanlig fattig-förförning. Detta, af utgången, den Rönbeck till en del redan kände och widare insåg, sålunda gäckade bemödande, förbundet med den naturliga föreställning, som wisserligen hos honom ägde och borde äga rum, att Fattigwårdens felaktiga uppställning äfwen af andra kändt,

snart kunde och skulle omskötas, och i raset han sjelf möjligen träffas, war, efter mitt sätt att se, den sanna och verkliga orsaken till Rönbecks tidigt söta så ledighet som affsed från ÖfwerDirektörens tjensten. Mig sker verkligen orätt, om i denna enkla uppgift man vill finna en affigt, att tadla Rönbecks tagna steg, och de orsaker som dertill föranledt. Mina egna, i sådant fall lika tadelvärda handlingar af medverkan eller bifall, till alla de åtgärder, hvilka fört Rönbeck till förutnämnde oförväntade upptäckter, och följaktligen till hans yttersta steg, må åtminstone fritaga mig derifrån. Efter detta förklarande bör min affigt med det anförda lätt fattas, hafwa varit och vara den, att till förswar och widare befastande af min egen redan yttrade tanka, om den här selaktigt organiserade Fattigwård, jag äfwen welat lägga den öfvertygelse, som grundad på verklig handläggning och derifrån hämtad erfarenhet, ÖfwerDirektören Rönbeck sjelf derom tidigt fattat och, genom sökt och erhållet affsed från samma befattning, tydligen ådagalagt.

Med den önskan, ehuru nu säfang, att jag, eller någon annan af Direktionens Ledamöter, förstätt, att genast, från detta ÖfwerDirektörens steg, mer leda, än ana de slutfoljder, som nu mera klara ligga i öppen dag, går jag att återtaga ämnet om sättet af förändring i Fattigwården.

Det är förut nämndt, och styrkes af bilagda sammandrag af Staterne, att den, i och för Fattigwårds-Jurättningen, tillkomne nya Afslöningsstat stiger, för det närvarande, till en summa, som årligen måste utgå, af icke mindre än R:de 4112 §. 32. Denna starka afslöning förutsätter icke mindre en skara af Tjenstemän, än en mängd af olika dem uppdragna befattningar.

Om att sluta från Fattigwårdens förut wisade bedröfliga ställning, det är omöjligt att inse någon verklig nytta, hämtad af denna nya kostsamma anstalt, framställer sig sjelfkräfd, och belt naturligen först den frågan: hvilka befattningar dese Tjenstemän må hafwa och utöfwa? och derefter den: om dese befattningar varit och äro, för verkets bestånd, owillkorligen nödvändige?

Att beswara den förre, torde böra nämnas, att stadsån om Fattigwården blott utmärker såsom Löndragande: ÖfwerDirektören, Sekreteraren, Kamreraren och Kassören; och att följaktligen de öfrige tillkommit, under Titel af nödigt biträde, för Sekreteraren: en Notarie och en Cancellist; och för Kamreraren: en Revisor, en Bokhållare och 3:ne Kammarfriskwäre.

Att ingå i detalj om den, en och hwar, af dessa Suppleanter, eller Biträdare, egentligen egnade tjenste-befattning, beroende, som jag tror, ofta af Sekreterarens och Kamrerarens tillfälliga förslag, eller förordnande, anser jag öfverflödigt. Den anmärkning må vara nog, att deses syflosättning är, och måste vara, rigtad på de i 32 §. för Sekreteraren, och i 33 §. för Kamreraren stadgade skyldigheter. Ibland dessa torde den Sekreteraren åliggande pligt, att äfwen föra Protokollet, wid de Direktionens underlydande Departementers sammanträden, hvilka inträffa hwar 14:de dag, böra anses hafwa varit mest nödosam och derföre berättigat honom till biträde derwid af en Notarie; såsom

och,

och, att ibland de Kamreraren föreskrifna åligganden, dels det: att hålla ordentlig ofta omverlande förteckning öfver alla Stadens fattige, som icke äro intagne i Hospitaler eller Fattighus, till namn, boningsställe och bewiljadt understöd; dels och det: att revidera och granska Redogörelserne för alla de särskilda Inrättningar och Stiftelser, hvilka äro antingen alldeles lagde, eller i wis förbindelse stälde under allmänna Fattigwården, liksom må anses hafwa fordrat hjelp och biträde af andra.

Efter detta medgifwande framställer sig, till allvarsamt behandlande, den förut wäcka fråga: om desse nu nämde befattningar i synnerhet, varit och äro för Fattigwårdens bestånd omöjligtvis nödwändige?

Innan jag swarar derpå, må mig tillåtas försöka, att först se sjelfwa saken, det will säga Fattigwårds-Bestyret, sådant det nu är, och sådant det, efter minn tanka, framdeles bör blifwa från dess särskilda sidor, och om möjligt är, äfwen från dess djup!

Det har icke undanfallit mitt, eller Herrarnes minne, huru med Inrättningen af Fattigwården man welat förbinda, icke allenast omsorgen om alla verkligt behöfwandes behof af bergning, kläder, husrum, undervisning, och äfwen, wid sjukdoms tillfällen, Läkarewård, utan och möjligheten, att slika deras behof riktigt urskilja, bedömma och controllera.

Äf de, till dessa ändamål tagna allmänt kända anstalter, genom Fattigundersökningar distriktswis, dels af Direktörer, dels af Fattigföreståndare, torde, för min affigt, blott behöfwas nämnas, att öfver de, på grund af dessa undersökningar, antagne fattige, måste nödwändigt uppgöras och hållas förteckningar, de der utwisade, så wäl de fattigas namn, hemwist och bewiljade underhåll, som fattet af underhållets användande efter de fattigas olika tarfswor och behof.

Men då, som förhållandet snart wisade sig, det i början bewiljade underhåll för långt nisträckt, icke kunde af tillgångarne bäras, eller af den fattige ändamålsnesigt begagnas, fordrade nöden och försigtigheten, att, för många, alldeles indraga underhållet, och för andra mera usle och hjälplöse, förwandla det i torstigt förplägning, jemte husrum wid inrättade försörjningshus.

Genom denna förändrade anstalt, må hända den Klostet, som i sammanhang med Fattigwården, hitintills blifwit tagen, och detsföre ännu med framgång följes, äro underhålls-tagare i penningar, jemförelsewis, ganska få, och derifrån en verklig lättnad wunnen för Kamreraren eller Kammar Contoret, som widare icke behöfwer anteckna, för den å Försörjningshusen intagna fattighop, hwarken hemwist, som eljest af den fattige så ofta ombytes, eller dess alltid omweglande behof af understöd.

Från denna påtagliga lindring i Contorets antecknings-besvär, återstår blott det enda enkla steg till fullkomlig befrielse derifrån, att alla redan antagne och hädanefter antagande fattige antingen inrymmas och torstigt förplägas wid Försörjningshusen, eller derifrån hämta soppa.

Och om, som Herr KommerceRådet Wegelin föreslagit, öfver dessa Inrättningar tillika organiseras en särskild Direktion af Ledamöter, om icke så

tolrika, likväl nitiske och werksamme, och hos denna Direktion tillika nedläggas rättigheten, att, efter föregången undersökning, antingen af Direktionens egna Medlemmar, eller af Fattig-Föreståndare, hvilka sednare, i mån af försörjningshusets större eller mindre werktningekrets, och, inom den, förefallande locala omständigheter, kunde till antal bestännas, antaga de, till förplägning och husrum, eller blott till endera af dessa, eller andra nödiga behof, såsom hyres-hjelp eller bränsle, berättigade fattige; så skulle derigenom obestriddigen winnas, utom Fattigwårds Direktionens, eller rättare, des förfsta Departements befrielse från beswäret, att antaga Fattige, och bestämna deras underhåll, äfwen den fördel, att de i hwarje Försörjningshus inrymde eller antagne Fattiges anlag, seder och arbetsförmåga kunde möjligen bewakas, och kanske i deras rigtning nyttigt ledas.

De så inser jag intet skäl, hwarföre Direktionerne öfwer Försörjningshusen hwar och en inom sitt Försörjnings-distrikt, som bör bestännas, icke skulle af egna upplysningar, lättast tillgänglige för Ledamöterna, då de wistas inom distriktet, och understödja hwarannan med inbördes fortroende, pålitligare kunna bedömma och afgöra den sökande Fattiges behof, än Fattigwårds-Direktionens förfsta Departement, som, samlat på ett enda ställe, wida ofslaget från Stadens yttersta gränser, wanliga uppehålls-ställen för de fleste Fattige, icke möjligen kan, utan brådsk, och dermed ofast förenad slump, medhiuna en saker pröfning af alla, från de särskilda Försörjnings-distrikten, sig anmäla eller anmälande Fattiges olika behof.

Att detta wälmentade Förslags antagande tror jag den söljd blifwa gifwen, att Fattigwårds-Direktionens omsorg om Allmänna Fattigförsörjningen, eller Försörjningshusen, bör wisligen instränkas till den enkla åtgärd, att endast, af de under des disposition stående Fattigsonder och andra Intrader, efter Försörjnings-Direktionernes requisitioner, anordna medel till upplöp af de för husen nödiga pröfwade behof, och derefter en gång hwarje månad affordra och emottaga, såsom redowisning derföre, dels verificerad så kallad persedelräkning öfwer de, för de anordnade medel upphandlade waror, dels ock särskilda listor, som utwisa hwad deraf å ena sidan blifwit utspisadt och användt, och å den andra, hwad såsom Inventarium eller tillgång ännu wore i behåll. Att försäkra werkligheten af det uppgifna förhållandet, kunde, efter bepröfwande, inventering af förfsta den ofta förordnas, och jemwäl lätt werkställas.

Genom denna med de fattiges antagande och försörjning förestagna förändrade anstalt, skulle ock bestyret, nu lagdt i Bolshållarens hand, att öfwer de Fattige och de med dem, i en eller annan wäito skeende förändringar, föra tulla eller anteckning, alldeles upphöra, och hans besattning wid KammarContoret söljaktligen blifwa öfwerflödig.

Med denna tanka förenar jag ock den, att det, Direktionen öfwer Fattigwården, i Stadgan uppdragna åliggande, att årligen affordra och revidera rådenskaperna, författade öfwer förvaltningen af de särskilda listelser, af hvilka en del blifwit Fattigwården alldeles underlagde, en del åter dermed i wis förbin-

belse ställde, icke eller hwad de sednare werken angår, ledt eller kan leda till wäsendligt gagn.

Då det är medgifsmit, och äfwen i Stadgan tydligan förklaradt, att de med Fattigwården förbundne barmhertighetswerk: såsom Församlingarnes Fattighus, Arbetshus, med flere andra, ad pios usus, här gjorde lika beskaffade Inrättningar, äga rätt att sjelfwe bestyra förvaltningen deröfwer, och äfwen ädelsmåtsmefigt använda de derföre onslagna eller donerade medel; så synes rättigheten att granska och tadla förvaltningen af slika, äfwen till sina fonder, oberoende werk, icke böra lämpligen tillhöra ett annat, eller Direktionen öfwer Fattigwården, som, nog betungad af egen widt omfattande besättning, är, för egna handlingar, underkastad, utom Revisorers anmärkningar, äfwen publik Redo och Controll.

Jag som för regel antagit, att icke tänka mig någon publik besättning utan ansvarighet, och följaktligen aldrig älskat att beställsamt blanda mig i alla slags främmande göremål, tillstyrker således upprigtigt, att förenämde Fattigwårds Direktionen uppdragne revision, som syfvelst ätminstone många händer, kanste utan ändamål, må förflyttas till sådana personer, som med känsla och nit för werkens bestånd, förena, jemte det allmännas förtroende och bifallrop, en riktig lägnedom i sättet att behandla och pröfwa Räkenskaper.

Allt use och wälja sådana, för årliga Revision af Fattig- och Arbetshusens Räkenskaper och förvaltning, synes, i min tanke, böra blifwa Församlingarnes ensak, hwilka sjelfwe förskjutit, eller årligen förskjuta kostnaden till Inrättningarnes underhåll.

Sättet åter att öfwerse de öfriga Stiftelsers förvaltning och deröfwer förda räkenskaper, torde, enär dertill saknas sådana anledningar, som förefinnas till revision af Fattig- och Arbetshusen, böra öfwerlemnas till Kongl. Maj:tt, att i sin wisshet förordna, antingen det hör ste af Desz Kammar:Rätt, eller af wisa för året utsedde i Räkenskaper wäl kunnige personer.

Det må icke kunna emottagas, att en Revision, den må organiseras på det ena eller andra, af de nu föreslagna sätt, och, iusfränkt till ett enda werks förvaltning och räkenskaper, ju bör blifwa wida pålitligare, än den, efter stadgan i Fattigwårdens hand lagda, hwilken, sträcdande sig till alla dermed gemenskap ägande Inrättningar, omöjligen annat kunnat, eller kan, än, blott fastad wid uppenbara eller i ögonen lätt sollande misstag och småheter, nödwändigt öfwerhalka de större och mera imvecklade sel, för att tidigare uppnå sitt mål; särdeles som i Stadgan preskription äfwen är satt för Direktions rättighet att rewidera, och Redogörarens skoldighet att ansvara.

Utom ämnet torde det icke vara, att här anmärkes, att werksälligheten af denna Revision warit ursprungligen, och efter Stadgan uppdragen Kamratorer wid Fattigwården; men att, på hans tid, af andra omsorget upptagen, icke medgifsmit möjligheten deraf, den blifwit anförtrödd en antogen Revisor, biträdd af nödiga Kammar:skrifware.

Om nu, som jag wågat föreslå, denne Revision förändras, och följaktli-

gen stiles från Fattigwården, blifwer ock Revisionens och Kammarstrifvarnes besättning en öfverflödighet, och således indragningen af dessa tjänster och dem åtföljande löner, en lisa för Fattigwäsendet.

Härwid torde det inkast möta och äfwen äga rum, att räkenskaper och bokslut, författade wid de Fattigwården alldeles underlagda werk: såsom Stora Barnhuset, Danwils-Hospital och Spinnhuset, måste i alla fall öfver ses och granskas af Fattigwårdens KammarContor.

Detta medges, men med det förklarande, att då förvaltningen af dessa werkställes, på sätt jag här nedanföre will söka närmare utreda, under en förändrad emellan flera delad tillsyn, skall, om räkenskaps-metoden tillika förenklas till Controllen, Revision af dessa werks räkenskaper blifwa lätt, eller, att jag så må säga, påtaglig.

Denna KammarContoret, ur anförda skäl, endast åliggande Revision, jemte skyldigheten, att föra Böcker öfwer Fattigwårdens Inrader och Utgifter, tror åtminstone jag Kamrateraren, fri från många andra besvär, skall, med biträde af en enda Kammarstrifware för renskifningens skull, beqwämligen medhinna.

Denna öfvertygelse, som förutsätter en förändrad, emellan flera personer delad, tillsyn öfwer förvaltningen af de Fattigwården underlagda Huswändwerk, leder mig i ordningen, att, såsom skäl till en sådan förändring, nu framställa:

1:o Att då Stora Barnhuset, för dess bestånd och upprätthållande räknar inkomster af serskaldig art: såsom Kronotionde, till olika belopp, från Nizlets särskilda Provinser; Råntor af utlånta Kapitaler; Hyres- och Arrende-medel af Barnhuset tillhöriga hus och lägenheter; Fattig afgift dels från Justitie Collegium och Förmyndare-Kammaren, dels ock från Politi-Collegium under namn af Burskaps-fattig-penningar; såsom ock ändiligen medel, som samlas i de wid Stadens särskilda werk inrättade Almshöfver; att då dessa Inkomster icke allenast hafwa olika grunder för deras bestånd eller waraktighet: såsom allmänna Författningar; enskilda personers genom inteckning förwarade förbindelser; samt Hyres- och Arrende kontrakter af olika villkor och beting; utan ock böra användas till Husets mångsaldiga behof ibland andra: af förplågning och beklädnad åt de inom hus inrymda Barn; af månadligt underhåll för de åt fostermodrar uttingade Barn; af årlig afgift för de i Landsorterne till uppfostran emottagna eller emottagande Barn; och ändiligen af underhåll och aflöning för den, till de inom hus warande Barns wård, rykt och Besjening, under många och särskilda Titlar, antagna Tjenstehjons skara, tror jag årligen, att bewakningen af Barnhusets lagliga rätt till dessa inkomster, så wäl som inkomsternes rigtiga användning till förenämde behof, och dermed förbundna inköp af betydliga och kostsamma förråd, det ena och andra nu lagds i des Tjenstemäns händer och af dem egentligen beroende, fordrar en allwarsam och oafbruten tillsyn och kontroll af personer, som, skilde från allt eget intresse, hafwa, till wistelse och läge, lättbet, och af rättshaffenhet böjelse, att den utöfwa. Derifrån bör man wänta den fördel, att närmaste tillsynen, uppdragen en Styrelse af 3:ne personer men

af dem finsemellan till föremålen fördelad, skall, med riktig kännedom om werket och dess sammansättning, kunna sträckas till allt som kan förwara Barnhusets rätt och öka dess förmåner, ej mindre än till det, som, rörande den inre hushållningen, bör försäkra handhafswandet deraf på ett sätt, som betoger misstänka, både om försnillning och mannamån. För detta ändamål torde ock, att fluta från Revisorernes öfwer Fattigwårdens räkenskaper, emot förvaltningen af Barnhuset, nyligen ankomna allvarsamma anmärkningar, de der, efter mitt sätt att se, i wiså delar hwila på osöfklarliga skäl och grunder, nödwändigheten besälla en förändrad, till kontrollen förentlad och såler Räkenskaps-metod. För den nu föreslagna speciela Styrelse öfwer Barnhuset, hos hwilken jag förutsätter nit och allwar, skulle äran, att hafwa grundlagt, i stället för gamla bruk och gewonheter, alltid ledande till oreda och mörker, en Räkenskaps-metod af stadgad ordning och klara föreskrifter, blifwa en tröstande belöning; såsom ock för sjelfwa werket en waraktig bättnad.

2:o Att då Danwils Hospital äfwen har inkomster af gauska olika besaffenheter, såsom: full ägande rätt till wiså hemman, ränta i spännmål af andra; ränta i penningar af flera, med rättighet, att wid Ubo-ombyte, eller försäljning af dessa 2:ne seduare slags hemman, antingen öfwertaga köpet, eller, med bifall dertill, erhålla recognition; ärliga arrenden så i penningar som spännmål af qvarnar, och andra Hospitalets tillhörande Lägenheter; Tomtören af egendomar på Hospitalets grund anlagda; inköp af Fri- och Fattigbröd; egendom efterlemnad af de wid Danwilen döende Fri- och Fattigbröds-tagare, Hospitals och Kuchushjon samt Dävar, och ändiligen Kollekt-medel, samlade i Danwils Kyrka; synes ock, efter min tanke, kännedomen af de olika grunder och stadganden; hwarpå inkomster, således äfwen af olika art sig stödja, och böra öfverlyst förwaras och utgå, så wäl som sättet, att dem, utan försnillning och mannamån, använda till ofwannämde klasswis utmärkta Danwils-hjon, efter den rätt, en del sig tillköpt, och en annan del tillagd blifwit, gemensamt fördrå en noggrann och werksam tillsyn af en särskilt Styrelse, äfwen af 3:ne personer, de der ömmande för werket och rättstinnige mot de der intagna uslingar, å ena sidan förstå, att i upplommande frågor om Hemmanens försäljning, öfwerlåtelse, aflytning eller tillträde, så wäl som i twister om hemmanens område och ränteskyldighet, bewaka Hospitalets lagliga rätt, och således förordna och controllera Ombudsmannens åtgärder derwid, och å den andra allwarligen wiså, och äfwen tillse, att hwar och en af Hospitalets invånare njuter dess tillståndiga rätt. Nu ehuru, emot förvaltningen af Danwils Hospital, de öfwer Fattigwårdens räkenskaper förordnade Revisorer icke gjort anmärkningar, och jag, som icke sjelf sett eller känner Hospitalets räkenskaper, hwarken kan eller will, utan anledning, något derom säga, torde dock den föreslagne enskilt styrelse, i fall den såsom nyttig antages, lemnas fria händer, att antingen fullfölja den gamla Räkenskaps-metoden, om den till kontrollen är pålitlig, eller ock uttänka och föreslå en ny, som, förentlad och såler, gör försnillning och misbruk, om icke omöjligt, åtminstone förswärade; och

3:o Att då Spinnhuset, eller, som det nu kallas, Correctionshuset, icke eller saknar inkomster af olika slag; såsom Stats-medel; afgifter af särskilda Näringshållare; arrenden af flera Jurättningen tillhörande tradgårdar och lägenheter; Spånads- och Kollekt-medel samt Bropenningar, torde så wäl intågten af desse intrader, som framför allt användningen deraf, fordom lagd på ett nästan uteslutande wis i Inspektorens hand, nu, efter Direktionens beslut qwarlemnad, men under uppsigt och någon kontroll af Spinnhus Predikanten och Spinnmästaren, äfwen fordra warsam tillsyn, af en särskild Styrelse, som, bestående af 3:ne personer, närboende Jurättningen, kunde öfwa och öfwerlägga se, rätta och leda hushållningen inom hus. Såsom sjelf tillfällignwis insatt Ledamot af andra Departementet af Fattigwården, har jag mer än en gång, med egna ögon sett och funnit bestyret wid Spinnhuset wara allt, utom det rätta. Hwad rättelser Departementet i anledning deraf tillstyrkt, och Direktionen bekräftat, wisa Departementets för särskilda dagar hallna, och Inspektoren Krook meddelta Protokoller. Men werkan deraf, den jag icke känner, så wida jag, sedan medium af nästlidne Juli månad, icke deltogit i Departementets öfwerläggningar, måtte wara ringa eller ingen, att dömma efter innehållet af den framställning, rörande Spinnhus förvaltningen, hwarmed de, öfwer Allmänna Fattigwården, tillförordnade Revisorer nyligen inkommit. Trogen den grundsats, att icke dömma någon ohördan, tror jag mig dock i förwäg kunna säga, att alla i denne framställning förekommande räknvärda anmärkningar omöjligen kunna förklarast. Af denna föreställning intagen tror jag ock, att den wid Spinnhuset antagne och hiinwills följde Räkenskaps-metod, tafsvar hufwudsaklig ändring och förbättring. Om denne tanke winner bifall, och den föreslagne styrelsen antages, torde förslaget till en förbättrad Räkenskaps-metod, riktigt förbunden med en säker och, om möjligt är, påtaglig kontroll, höra blifwa denna styrelses första omsorg, efter tagen tillförlitlig kannedom om werket, och alla dit hörande och med dess förvaltning gemenskap ägande locala bruk och omständigheter. Denne önskan, hwilken, i den egenkap jag nu talar, jag så gerna skulle se uppfylld, hindrar mig dock icke, att, i motsatt fall, yttra den, att förvaltningen af Spinnhuset, med all derwid lidande oreda och troffel, tillkomne troligen af missbruk eller egenmäktighet, måtte från Allmänna Fattigwården alldeles stillas.

Efter dessa således lagda grunder för nödwändigheten af särskilda Styrelser öfwer Barnhuset, Danwilen och Spinnhuset, tror jag det äfwen wara mitt åliggande, att fritt och öppet säga, huru Ledamöterna af dessa Styrelser böra wara qwalificerade.

Såsom egenkap wara alldeles pundgänglige för hwar och en af dem fordrar jag: att de äro allmänt kände för heder och rättsinnighet, fet nit och beredwillighet, att isra och arbeta för det gagnelige; att de fördomsrie älsta och söla endast ordning och det rätta; att de kunnige i räkenskaper förstå att dem riktigt pröfwa, behandla och äfwen rätta; och att de ändeligen ledde af wälgörenhet, i alla offenden studda och befordra den lidande menstligheters rätt såsom sin egen.

Wal of personer med dessa egenstaper, hwilla tyckligen tillhöra medborgare of alla klasser, tror jag icke skall blifwa swårt, då endast det affseende nogga iakttages, att de waldes besattning icke förswäras genom deras aflägsna bopning från werket, som of dem bör bestyras.

Äf swårare behandling och werkställighet blir deremot den med detta wal, efter min tanka, nödwändig förbundna omsorg, att ibland de walbara finna och utse 2:ne, hwilla med alla förutnämnda egenstaper, tillika förena pålitliga juridiska, och andra för Embetsmannas-bestyr, äfwen nödwändiga konststaper.

I sammanhang med de redan afhandlade frågor om förändrad Styrelse, så öfwer Barnhuset som Danwiken, har jag antydtt anledningarne till denna omsorg. Nu må jag tillägga som verkliga skäl, hämtade från en ganska färsk erfarenhet eller händelserne med Kyrresta hemman, att utan biträde af 2:ne så qualificerade Ledamöter, den ena i Styrelsen öfwer Barnhuset, och den andra i Styrelsen öfwer Danwiken, skulle dessa werk, hwilande på sonder och inkomster, så särstilla och inweklade, och derföre lätt ledande till beniga twistefrågor, ofta blottställas för wada och äfwenlyt.

Äf det redan andragna tror jag mig nu kunna leda dessa resultat:

1:o Ätt med den föreslagna utsträckningen af Försörjnings-husen, hwars till lägenhet äfwen är öppen och tillgänglig i de 2:ne nybyggda flyglar wid Spinnhuset, hwilla med säkerhet kunna incymma 700 personer, förfaller 1:a Departementets tyngsta åliggande, att antaga, understödja och anteckna de fattige.

2:o Ätt med de inrättande special-styrelser öfwer Barnhuset och Danwiken, hwilla det bör tillhöra, att jemte förwarandet och närmaste bewakningen af de särstilla stadgar och afhandlingar, hwilla försäkra samma werks sonder och årliga inkomster, antaga, å förra skället, fattiga och behöfswande barn, och å det sednare de personer, som finnas berättigade att der winna inträde, förswina ner och 1:a Departementets i dessa delar förut hafde och utöfswade omsorg; och

3:o Ätt med den föreslagna Styrelsen och dermed förenade tillsyn öfwer Spinnhuset, och då Arbetshuset, jag menar det Gödra, fotadt på egna sonder, dem det äger att owillkorligen disponera, lemnas, såsom se bör, alldeles oberoende af Fattigwården, upphör äfwen 2:dra Departementets, endast till dessa werk rigtade bestyr och tillsyn, som och warit, jag belänner det öppet, i ena fallet otillräcklig och onyttig, och i det andra alldeles öfwerflödig.

Om nu härtill lägges den omständighet, witsordad af erfarenheten, att beslag på tiggeri, utöfswadt af instrifna fattige warit ganska få, och skyldigheten att deröfwer dömma, hwilken efter Stadgan ålegat 1:a Departementet, åter förskytad till Kongl. Poliskammaren, icke märkbart kan eller bör föröka dess göremål, finnes intet föremål återstå för 1:a Departementets handläggning, och soljaktligen lika litet wid detta som wid andra Departementet, för biträde af Notarius.

I sammanhang härmed må det och tillåtas mig hemställa, om icke de, efter Stadgan, 3:dje och 4:de Departementerna tillhörande omsorger kunde, utan att försela ändamålet, äfwen på förändradt sätt bestyras och fullgöras.

Det är af Kommmitterade Kändt, att föremålen äro för det förre eller 3:dje Departementet, de fattiga Barnens underwisning och uppföstran, jemte tillshnen öfwer de i denna affigt iurättade Fattig-Skolor, och för det sednare eller 4:de Departementet, de fattigas Läkare-wård och sjukvård, tillika med uppföstran öfwer de till den ändan antagna eller antagande Fattig-Läkare. Och då, hwad wi tillika lämna, Fattig-Skolorna, tillkomne af dertill använda kläster i Kyrko-Skolorna, äro, om jag så får yttra mig, dermed sammanblandade, eller i nära förbindelse ställda, ser jag intet hinder, hwarföre icke Maxime venerandum Consistorium kunde wördsam och wänligen anmodas, att låta genom Församlingarnes Pastoror af godhet iakttaga tillshnen öfwer Fattig-Skolorna, likasom de af pligt utöfwa den öfwer Kyrko-Skolorna; i synnerhet som 3:dje Departementet, hwilket efter Stadgan hast och har detta bestyr, förut räknar ibland sina 3:ne Ledamöter 2:ne wördnadswärda män af Stadens Pastoror. Det åliggande åter, att bewaka Läkare-wården och sjukvården, uppdragit 4:de Departementet, som består endast af Läkare, synes naturligen och således med wisfaste förmån böra tillhöra Kongl. Collegium Medicum, eller dem af Collegii Ledamöter, som torde förordnas att taga säte uti Direktion öfwer Allmänna Fattigwården med rättighet, att sjelfwe förordna om så wal sättet deraf som tillshnen derwid.

Med denna nu förestagna förändring, i fall den antages, försvinner säkert utan stada för Fattigwården, äfwen 3:dje och 4:de Departementets bestyr, och i påföljd deraf deras sammantreden, och det derwid stadgade biträde af protokollist.

Detta sednare nämnes med flit med det tillägg, att om från antagande af de således förestagna ändringar i Fattigwårds bestyret, inga andra fördelar wore att hoppas eller wänta, än blott indragningar af de igenom förändringen oryttiga och öfwerflödiga blifna tjänster: Af SpverDirektör med 1000 R:des lön; af Notarius med 150 R:dr; af Revisor med 150 R:dr; af Bokhållare med 150 R:dr, och af 2:ne Kammarfriskware hwardera med 100 R:dr, eller tillsammans 1650 R:dr, allt Banco, så skulle ju en sådan wunnen besparing tillika med den deraf till stor del följande nödwändiga indragning af den uti Planen till Fattigwården till 2500 R:dr uppgifna särskilta årliga kostnad för Dryck, Skrif-materialier, Wed och Ljus m. m., den ena och andra lika användelig till lärtnad och hjelp i Fattig-forsörjningens behof, högt påkalla werkställigheten deraf. Men enär, utom denna besparing, tillika kan och bör wäntas af de förestagna särskilta styrelser, sammanfatte af derföre riktigt qualificerade personer, en förenad uppmärksamhet alltid öförd af egna beräknade fördelar, på förwaltningen och inre hushållningen af de Fattigwården underlydande hufwudwerk; från denna uppmärksamhet åter ordning, och från ordningen reda, enda grunden för möjligheten af kontroll och säkerhet emot försuullning, dristar jag saga för afgjort, att omsorgen om Fattigwårdens fortgång och framtida bestånd, skall och bör fortstynda werkställigheten af de förestagna förändringar.

J förbigående mera konhända än i sammanhang med det föregående, må mig och tillåtas här förslagsvis nämna: att med de tillstyrkta förändringar skulle dels Läkarewården och tillsynen derwid, dels och biträde af Fattigfogdar och handräknings-bejente i allmänhet mycket lättas och förenklas.

Åf Fattighopens eller de werkligen nödlidandes inrymmande och förpläging på wisa ställen, synes mig de naturliga foljder böra uppkomma, att Läkarewårdens förnämsta och hufwudsakliga föremål blir, de å sådana samlingsställen intagne fattige; såsom och, att af Fattigfogdar och andra för Fattigwården antagne och lönade Bejente, annat biträde eller handräkning icke synes tarfwas, än det som har nödwändig gemenskap med dessa Försörjnings-Turättningar.

Det säger sig sjelf, att här icke kan wara fraga om förändring af Läkarewården och wakt-bestyret wid Barnhuset, Danwiken och Spinnhuset. För dessa Turättningar äro, före Fattigwårdens förwalningstid, särskilte Läkare och Wakt-bejente med lön antagne, och, om jag rätt mins, 2:ne Läkare för hwardera af de 2:ne förstäunda werk.

Den af mig nämde Läkarewård, jemte handräknings-bestyret, angår således endast de å Försörjnings-husen intagne Fattige. Och om, af de antagne Fattig-Läkare och Handräknings-bejente förordnas en för hwardera af de större Försörjnings-husen, eller för 2:ne, der de inrymde fattige äro till personalen mindre, eller under 100 personer, torde, då spring på flera håll derigenom undwikes, indragning af en och annan Fattig-Läkare så wäl som Fattigfogde, kunna till werkets lisa äga rum. Min mening är dock icke, att Fattige, oberättigade att intagas på Försörjnings-husen, men wid pröfning oförmögne, att wid sjuldoms-tillfällen sjelfwe påkosta deras Läkarewård, stola beröfwas hjelp och biträde af Fattig-Läkare. Jag anser och förklarar twertom deras rätt wara ostridig att söka och, efter Styrelsens pröfning, erhålla bot och tillsyn af Fattig-Läkaren, wid det till den fattiges boning närmast belägna Försörjnings-hus. Detta innefattar, som Herrar Kommitterade se, endast frågan om biträde af Fattig-Läkaren, det Styrelsen äger att förordna, men icke om hans behandlingsfätt med den sjuke, hvarsöre Fattig-Läkaren sjelf ansvarar, eller emottager föreskrifter af Kongl. Collegii Medici i Fattigwårds Direktionen insatta Ledamöter.

Det är påtagligt af hwad jag förut sagt, att de Special Styrelserne uppdragne befattningar böra stå i nära och nödwändig förbindelse med den Allmänna Fattigwården, och således af den beröfwer förordnade Direktion godkännas och sanctioneras.

Sättet att organisera denna Direktion ändamålsnäsiigt, synes således blifwa en wigig omsorg. Såsom regler att derwid sölja, torde jag så föreställa, dels, att de i denna Direktion insättande Ledamöter förut werkligen deltaga uti Special Styrelsen öfwer någon af de fattigwäsendet antingen underlagde, eller dermed i wiß förbindelse ställda stiftelser, dels och, att deras behandlingsfätt i denna egenkap bestrias, så widt möjligt är, från den collegiala bestyr

wanligen åtföljande, men marchen af hushålls-ärenden alltid hinderlige fullständighet i former: det will säga bruket, att öfwerallt som talas med och mot hålla och justera protokoll. Det är må hända för ändamålet nog, att resultatet af öfwerläggningen, genast fattadt i Beslut, förwaras, och ett Utdrag deraf expedieras; den Ledamot, som ytttrat särskilt tanka, dock obetagit, densamma sjelf uppsätta och till förwar i protokollet afstema. Derigenom tror jag böra selja, i förva fallet, att intet ärende hos Direktionen förekommer eller kan förekomma, som, förberedt hos någon af Special-Styrelserne, icke skall i förhand lunnas, och således lunnas, om så behöfwes, vidare motiveras och upplysas af någon Direktionens Ledamot; och, i det sednare, öfwerflödigt skriferi, alltid ledande till hinder och uppehåll af saken, jemwäl undwiskas. För sammanhanget torde ock här böra nämnas, att wid ärendenas beredning af Special-Styrelserne, nödige anteckningar wäl måste föras till rättelse, om hwad i hwarje der förekommen sak kan vara tillgjordt, eller ännu att tillgöra, men mera i form af Diarium än Protokoll; och att Resultatet eller Styrelsens fattade förslag med skalen dertfore anmäles till vidare pröfwing af Fattigwårds-Direktionen, antingen skrift- eller muntligen af den Styrelsens Ledamot, som tillika har säte i Direktionen.

Om för ärendenas behandlande i sjelfwa Direktionen öfwer Fattigwården och de derifrån utgående Expeditioner nödwändigt fordras en Sekreterare, med biträde af en Cancellist för renskrifningens skull, tror jag oförgripligen, att anteckningarne, såsom blott summariske, hos Special-Styrelserne lunnas och böra besörjas, antingen af Ledamöterna sjelfwa, eller af de tjenstemännen, som wid wisja af dessa werk förut äro antagne och njuta lön. I allt fall synes någon ny aflönings tunga för denna sednare besattning icke lunnas komma i fråga.

Åf det föregående fattas lätt min mening wara den: Att Direktionen öfwer Allmänna Fattigwården bör bestå af Ledamöter, tagne En från hwardera af Styrelserne öfwer de Fattigwården egentligen underlagda werk: såsom Barnhuset, Danwils Hospital, Spinnhuset och Försörjningshusen, så wäl som En från de förut organiserade Direktioner, öfwer de i wisj förbindelse med Fattigwården ställda Stifelser: såsom Församlingarnes 11 Fattighus och Stadens 2:ne Arbetshus.

Om för biträde af nödig upplysning wid sjukvårdsförelsen och Läkarewården, som ock fordrar förbindelse med Kongl. Lazarettet, Direktionen tillika förstärkes med 3:ne Ledamöter från Kongl. Collegium Medicum: såsom Collegii Dredförande eller Hr Aktiatern, Stadens Jysikus och en Kirurg, tror jag, att de es gentliga och wigtigaste föremålen för en Allmän Fattigwård skola lunnas af en så qualificerad Direktion deröfwer, som föreslagen blifwit, riktigt kännas och bedömmas, och således med framgång besordras. Dessa Direktionens Ledamöter den rättighet dock förbehållen, att, efter 3:ne års förlopp, söka och äfwen erhålla afsked från denna besattning.

Men för werkställigheten af de utaf Direktion tagna eller tagande åtgärder, så wäl som af andra med Fattigwäsendet förbundne omsorger: Att låta

dels efterspana, upptäga och dömma Tiggare, dels ock hindra okända fringsfry-
lande Dagdrifwäre och Lättingar att innästla sig i Huswudstaden, fordras fram-
för allt biträde och kraftig handräckning af Stadens styrelse och Polis.

Att lätta en sådan handräckning, eller rättare, göra den alltid och wid
alla tillfällen användbar och kraftfull, tror jag, för min del, annan eller sä-
krare utwäg icke gifwes, än att Konungens nådiga Förordnande begäres för Herr
SwerStåthållaren, att i egenkap af ständig Ordförande leda, och för Polis-
Mästaren att, såsom ständig Ledamot öfwerwara och understödja Direktions
öfwerläggningar.

Med upplysningar således, hämtade från rätta stället om Fattigwårdens
behof, af Municipal Styrelsens biträde och understöd, skall det ena och andra,
redan insedt och pröfwadt af Utskottet, så för Fattigwården som Municipal Sty-
relsen, kunna hastigt och utan omgång meddelas. Detså har erfarenheten mer
än en gång wisat, att en beslutad anstalt, genast i werket stald, alltid gått rakt
på målet, då en annan, uppehållen af omgång eller långsamhet i werkställighe-
ten, merendels förfelat det.

Glömligen må tilläggas, att jag wäntar många inkast emot de röran-
de Fattigwården nu föreslagna förändringar, men ibland dem i synnerhet det:
att ett stort antal af behöfwande skall komma att orättwist utslutas från hjälp
och understöd, då det endast kan och får meddelas i och från Förörjningshusen.

Att jag tror motsatsen, och blir således orubbad wid mitt förslag, må
man förlåta mig, så wäl, som att jag dertfore will söka att gifwa stål.

Till Klöfen af werkligt behöfwande eller Almosehjon, räknar jag inga
andra, än alla af ålder, lyten eller sjukdom till arbete wansföre personer, jemte
barn under 10 år, hwilka söka wård och understöd af anhöriga eller wänner.
Då dessas torftiga behof obestridligen måste förfes och fyllos af Fattigwården,
böra alla andra, med hela friska eller brukbara lemmar, bragte i armod, be-
handlas såsom sorglöse Lättingar, och dertfore tvingas, att sjelwe försörja sig
genom utwägar, som anwisas eller för dem öppnas. Att annorlunda handla,
eller utsträcka wälgörenheten äfwen till dessa, eller alla om hjälp ropande, skul-
le, i min tanke, wara den olyckligaste, den mest werklonde anstalt att qwäfwa,
kanste alldeles utrota höjelsen för arbete, och således förbyta Statens arbetande
medlemmar till onyttiga Hospitalshjon.

Jag har den tankan, att förhållandet af de sjukes, bräckliges och wans-
föres antal, till de fristles och arbetsföres, är och blir i alla civiliserade Stater
ungefärligen detsamma, intill dess moraliska, kanste ock politiska fel, begge förut-
sättande brister antingen i sjelwa Lagarne eller deras handhafwande, förändra
detta förhållande. I dessa fall torde, jemte orsaken till de fattigas wida större
antal i Städerna än på Landet, och uti den ena Staten än den andra, äfwen
förkloring kunna och böra sökas, hwarföre till underhall för fattighopen, som
utgjorde nära sjunde delen af hela folkstocken, eller 1,206,481 personer i det e-
gentligen så kallade England och Hertigdömet Wallis, år 1803 fordrades, och
äfwen uppbars en Summa af icke mindre än 5,246,506 pund 13 s. 7½ pence

Sterling, då deremot i Skottland för samma behof endast samlades och anwändades 100,000 pund Sterling *).

Att inse och klart wisa de fel, hwilka såsom orsaker wållat dessa förwånande werkningar, är wida öfwer min förnåga. Men ett försök, i affig att åstadkomma något nyttigt, må ju, äfwen mislyckadt, wara förlatligt. I denna föreställning dristar jag hysa och äfwen framställa den sats: att en Stats stora och rika tillgångar, åtkomne och ständigt förökade genom en widsträckt handel, måste så hos Statens Styrelse, som hos alla de Individer, i hwilkas händer andelar deraf stadna, medföra en esgjord böjelse för Luxe och storhet, och i förening dermed en annan, att slösaktigt omsatta och besordra allmänna företag. Om nu med detta sätt att se och handla i stort, det är oförenligt, och för Engelska Lönnet och högmodet omöjligt, att sänka sig till små Polisbestyr: Att skaffa fred och säkerhet på allmänna wägar och gator; att hålla Dagdrifwäre och Lättingar af begge könen till arbete och sedlighet; att dertill öppna tillgängliga utwägar genom Arbetsämnen, som lätt beredas och beredde utan omgång med skällig winst affättas; så synes sjelswa Engelska rikedom, då den å ena sidan begagnar, i stället för mennisko-händer, melaniska redskap och verktyg, wid de inom Riket inrättade widlyftiga Manufaktur-werk, och å den andra tidigt anwänder, och kanske, intill dess krafterne äro utdöda, eller lemmanne brutne och förlamade, oafbrutet sysselsätter tusentals manspersoner, dels wid Coophaerdies-farten, dels och wid KronoMagasin och underhållstigare, hwilka nu betunga och alltid flöta betunga Staten, så wida den dertföre bewittade fond, grundad på årlig afgift, af dem anses och alltid skall anses såsom ett byte, dem till delning.

Till det i Skottland alldeles motsatta förhållande af en i jemförelse alltför liten fattighop, och derefter lämpad underhålls-summa, tror jag orsaken wara, dels att ingen å lagd fattig-afgift der urdbres, utan blott en friwillig, som insamlas wid kyrkodderarna, hwads an och anspråk om deltagande måste stadna wid fördelningen af det insamlade, dels och, att i brist af flörre anläggningar af sjelswa rikedom, Limeswånad och wäsnad der införd, handhafad och understödd, lättar den fattiges utkomst, och således afböjer tiggeri.

Från dessa motsatta exempel anser jag böra följa såsom maximer alltid och allestädes användlige: att en alltför widsträckt och frifostig Fattig-försörjning tillkafar Lättingar, och följaktligen tiggare; att deremot lätt tillgång till arbete, och skällig förtjenst deraf minskar fattighopen, och ger den fattige håg och böjelse, att torfteligen förja för sig sjelf.

Hwad jag nu framställt och tillstyrkt, är, som Herrar Kommitterade wäl se, mindre fullkomnade förslag än frödda reflexioner, samlade under slunder, ryckte eller undantagne från andra, mitt Embete åliggande, omsörger. Att de äro ofullkomlige, är således naturligt; men med detta fel och ännu ett annat, att wara för widlyftige, hwilket sednare min tid, så ofta afbruten af främmande gäremål, icke förmått förekomma, torde de dock i wist afseende kunna, om icke tjena till grundrättningar, åtminstone antyda anledningar för en annan, mera ordningsfull och waraktig byggnad eller Inrättning af Allmän Fattigwärd i Stockholm.

*) European Commerce by F. Sepson Oddy. Chap. X. of the Poor, Rates and the means of diminishing them, printed London 1805.

Att föreskående Afteckn. är till alla delar lika lydande med det anförande Herr PolisBorgmästaren P. Hallqvist till Protokollet hos Kongl. Directionen öfwer Allmänna Fattigwärd i Stockholm aflemnade, intygar

Ex Officio
E. TRANA.

Erinringar wid föregående Betänkande.

Om Herr Borgmästaren Hallquist i sitt till Kongl. Direktionen öfwer Fattigwårds-Inrättningen ingifna Betänkande, rörande ändring i Inrättningens styrelse, gjort — hwad Hr. Borgmästaren utan twifwel bort göra — behörigt afseende å de sannfärdiga orsaker, från hwilka Werkets närwarande i sanning betänkliga belägenhet sig härleder; så hade Hr. Borgm. saknat all grundad anledning att mistynda deras åtgärder, som haft den beswärliga besattningen sig uppbragen, att bereda en Allmän Fattigwård för Stockholms Stad: hwilket jag skall bjuda till att i det följande bewisa.

Den som icke ledes af någon förutsattad owilja mot Inrättningen, eller af andra sig sjelf förbehållna skäl dermed är misnöjd, skall icke behöfwa söka länge för att finna den sanningen, att otillräckliga penninge-tillgångar lagt oöfwevinnliga hinder i vägen för Direktionen att i hela sin widd werkställa den Stadga, som Kongl. Maj:st under den 12 Augusti 1807 i nåder utfärdat. Det är en känd sak, att den Plan, som till nykända Stadga gaf anledning, författades år 1806. Det är således tydligt att de waru-pris, som den tiden woro gällande, togos till grund för de flera calculer, som hos Planens Författare öselbart skulle komma i fråga. Den 1 Augusti 1808 tog Fattigwården, ester denna Stadga, sin begynnelse, just i en stund, då krigets olyckliga följder med stora steg närmade sig Huswudstaden, och hwem känner icke huru prisen i och med det samma började stiga och hwilken förwånande höjd de kort derefter upphunno? Förhållandet är så märkwärdigt, att jag icke kan med stillatigande gå det samma förbi.

	1806.	1808 & 1809.
1 Lisp. Kött kostade = R:dr 1: 4. —	1: 42. —	
1 Lisp. Flåst = " 2: — —	4: — —	
1 Lisp. Smör = " 2: 40. —	5: — —	
1 Lisp. Mjöl = " — 24. —	— 37. 4.	
1 Lisp. Örn = " — 32. —	1: 2. 8.	
1 Tunna Gull = " 5: 16. —	11: — —	
1 Tunna Strömming = " 4: 36. —	10: 32. —	
1 Tunna Potates = " 2: — —	2: 32. —	
1 Tunna Kålrötter = " 1: — —	1: 24. —	
1 Tunna Arter = " 8: — —	10: 32. —	
1 Famn Wed = " 2: — —	5: — —	

Och dessa pris gällde endast då, när upphandlingen skedde i större partier. Huru tryckande skulle de då icke blifwa för den fattige, som måste löpa sitt behof för dagen! När wid sådana pris, som denna jämförelse wisar woro gångbare år 1806, det tillskott, som då ansågs för Fattigwården behöfligt, utöfwer hwad i genom förändrad hushållning wid underlagda Inrättningar förmodades kunna winnas, beräknades till 20,000 R:dr årligen, och denna summa war med sit

calculerad i det knappaste, för att icke göra den nya anstalten alldeles afsträ-
 kande, samt icke heller till fullt belopp utgiel, så är det ju en obestridlig sän-
 ning, solklar för hwar och en, som will öppna ögonen, att den icke kunde räcka
 till wid de pris, som inträffade åren 1808 och 1809, och därför är det obegrip-
 ligt huru Hr Borgm. kan skriva på Fattigwårdens räkning det som hör skriva
 was förnämligast på krigets. Men det ser ut, som Hr Borgm. icke wille sö-
 ka orsaken der den finnes, utan der Hr Borgm. will att den skulle finnas. —
 Det war likwäl kriget, som uppjogade waru prisen till den orimliga höjd, att
 de blefwo kända till och med för den fermogne, och deraf följde icke allenast,
 att den calculerade Subscriptions summan blef oullräcklig till de behof, hwar-
 till den war parakwad, utan ock att de Fattige blefwo till antalet betydligt
 ökte; ty det är klart, att när åren 1808 och 1809 icke kunde erhållas större por-
 tion af födo ämnen och annat för lifwens uppehälle oundwärdigt för 2 β. än som
 år 1806 erhöles nästan för 1, så skulle deraf hända icke allenast att det penning-
 ge understöd, som bestämdes såsom tillräckligt för att fylla en Fattigs nödtorsti-
 ga behof, icke räckte till, efter det forlorat nära halften af det wärde, det ägde,
 då det bestämdes, utan ock att olla de, som wid 1806 års pris någorlunda
 jemt kunde berga sig, men wid 1808 och 1809 årens saknade foga mindre än
 hälften af hwad de till uppehälle oundwärdigen behöfde, skulle antingen falla
 Fattigwården till last, eller tigger: det war kriget, som tillstängde, äminstone i
 så betydlig måtto förswärade communicationen med Utländningen, att flera Fa-
 brikers fall derigenom bereddes, och således i ett ögonblick gjorde slut pa en mängd
 arbetares wanliga närings-utwäg, desto mer olyckligt, som inga andra arbeten
 woro för dem att i samma stund tillgå, hwarigenom utom twiswel mången i
 saknad af nödtorstigt uppehälle bragtes ibland Klåsen af behöfwande, och utom
 des medförde den stora olågenhet att, i brist af Rudimaterier, arbete saknades för
 Spinnhushjonen, så att någon correction icke ens kunde tänkas, än mindre
 verkställas, hwarigenom åter det för tiggeri utfatta straff af Spinnhus arbete
 förlorade all kraft och werkan, då de, som ditförwistes, kommo i erfarenhet der-
 af att det giel an att äfwen derstädes tillbringa tiden i lättja, och, efter lösgif-
 ningen, meddelte andra sådana underrättelser, som betogo dem all fruktan för
 både stället och straffet. Det war kriget, som beredde en förlust wid Allmänna
 Barnhuset af icke mindre än omkring 300 tunnor spannmål, som Inrättningen
 erhöil från Finland årligen, innan Landet af Ryssarne intraktades, och sanno-
 likt war det också en werkan af kriget att den subskriberade summan ej till
 fullt belopp utgiel.

Sådana woro de misföden, som igenom kriget träffade Fattigwården wid
 första ögonblicket af des tillwärelse, och hwilkas werkan forisar till det mesta än-
 nu i denna stund. — Den billigt tänkande finner i dem tillräckliga orsaker till
 Fattigwårdens närwarande ställning, och lastar wigt icke skulden på dem som
 lagt hand wid Werkets sammansättning. Men de äro, des misföden, likwäl
 icke de enda, som lagt hinder i wågen för verkställigheten af Stadgan. Genom
 hwarjehanda händelser har en betydlig del af de inkomster, som för Fattigwår-

den påräknades wid underlagda Inrättningar gått förlorade, och weckan af så wäl det ena som andra skall vidare upplysas, da jag nu träder Herr Borgm. anmärkningar något närmare.

Herr Borgm. finner den uppgjorda Planen omogen och ledande till allt, utom ändamålen deraf: en påräknad besparing och säker Controll. Jag trodde annars att en Fattigwårds-Inrättning i Stockholm skulle hafwa samma ändamål, som på alla andra ställen: de Fattiges försörjning och tiggeriets afläffande. Så trodde äfwen Herrar Kommitterade, och inrättade sina arbeten deryfter. Nu finner jag likwäl att Hr Borgm. har ett helt annat begrepp om Fattigwårds-Inrättningar än alla andra menniskor, eller ock är det en förwillelse i tankarne, då Hr Borgm. anser medlen, igenom hwilla ändamålet skall winnas, för sjelfwa ändamålet. De besparingar, som genom förändrade hushålls-anstalter Herrar Kommitterade förmodat kunna winnas wid Barnhuset, Danwiken och Spinnhuset, äro uppgifne såsom tillgångar till en del af Fattigwårdens utgifter, och den föreskrifne Controllen såsom en utwäg till besparingarnes erhållande, således medel till besörjande af ändamålet, som, ehwad tankar Hr Borgm. derom ännu må hysa, ändock alltid är och förblifwer hwad redan är sagdt: de Fattigas försörjning och tiggeriets afläffande; hwarföre det också borde wara mig en tillfredsställelse att Hr Borgm. genom sin wid werkställigheten af de i Stadgan gifna föreskrifter använda uppmärksamhet erfarit, att Planen ledt och alltid skall leda till allt utom de — N.B. af Hr Borgm. — åsyftade ändamål.

Allt de påräknade besparingarne wid ofwannämde trenne Inrättningar, af hwilla Hr Borgm. gör så mycket buller, nu mera äro såfänga förhoppningar, sedan tidernes förändrade stiel och hwarjehanda andra inträffade händelser gjort dem omöjliga, medgifwes gerna; men så förhöll det sig icke 1806. Om deryfore Hr Borgm. på detta sätt framställt salen, så hade deremot icke det ringaste kunnat paminnas; men då Hr Borgm. will lägga icke blott mig utan äfwen Herr Kommitterade till last, att samma besparingar icke wunnits, så får Hr Borgm. ursäkta om jag tydligen wisar icke allenast att Hr Borgm. begått ett större fel nu, än då Hr Borgm. — som det i Betänlandet heter — af förtroende till mitt nit och bemödande, trott på calculernes Resultat, utan ock att Herr Kommitterades i Hr Borgm. ögon omogna förslag är mera moget, än Hr Borgm. derwid gjorde anmärkningar.

Det äger sin rättighet, hwad Hr Borgm. anför, att genom besparingar räknades på en tillgång wid Barnhuset af 5332: 38. —
wid Danwils Hospital af 8892: 47. 4.
och wid Spinnhuset af 8850: 41. 6.

Summa 23096: 30. 10.

Det äger också sin rättighet att dessa besparingar icke erhållits, men det är alldeles falskt att orsaken dertill ligger i Herr Kommitterades Plan, hwilket Hr Borgm. jemwäl utan twiswel funnit, om Hr Borgm. gifwit sig tid att på behörigt sätt undersöka salen, som ock warit dess ofelbara skyldighet, innan Hr

Borgm. fattade pennan i den icke tvetydiga affigt att smäda. Hr Borgm. måtte väl kunna begripa, att när Fattigwårdens inkomster bliswit minskade och des utgifter ökade, den grund då är rubbad, på hwilken Hr Kommitterade byggt hoppet om besparingarne, och de således oskyldige, om utgången icke swarat mot deras både onskan och förmodan. Begge delarne hafwa inträffat, och kan Hr Borgm. öfvertygga någon enda menniska derom, att Hr Kommitterade bort weta 1806, hwad som skulle hända 1808, så medgifwer jag att Hr Borgm. kan komma ifrån sina oförsynta Anmärkningar, men under intet annat willkor låter det sig göra.

I följd af förutnämde skyldighet hade Hr Borgm. först bort göra sig underrättad om Inrättningarne, ifrån den stund de kommo under Fattigwårds Direktionens tillsyn, haft samma inkomster, som under sina förra Styrelser eller då Calculerne uppgjordes, och då hade Hr Borgm. sunnit:

1:o Att Barnhuset förlorat sin förut från Finland erhållna Spannmål, utgörande omkring 300 tunnor, som efter det pris, hwartill Kongl. Direktionen wid Auktion den 20 April, försälde en del af Danwilens Spannmål, utgör en ärlig förlust af omkring R:dr 1650: — —

2:o Att Danwils-Hospital gått miste om des förut njutna ersättning för kostnaderne wid Kyrhuset derstädes, belöpande till omkring 5000 R:dr årligen, af hwilken Summa oafskotadt, jag utan särdeles afwentyr skulle kunna mig begogna till förklaring af den ureblisna besparingen wid denna Inrättning, emedan wid den okunnighet om calculernes grunder, som röjer sig i Hr Borgm. Betänkande, jag icke tror Hr Borgm. skulle kunna slå mig på fingrarne; men som jag helst följer sanningen och icke heller behöfwer några falska skäl till försvar af de klandrade calculerne, så bör jag icke af denna Summa upptaga mer än i calculerne werkligen ingått, utgörande, efter afdrag af deribland inbegripna medel, inslutna af betalande Hospitalshjon ett belopp af 1383: 28. — Att denna Inrättning nu mera icke heller kan påräkna någon inkomst genom så kallade medgifts-summor, det will säga: den betalning, hwilken, förr än Direktionen fick Inrättningen om händer, efter fastställda Tariffer, erlades af dem, som till listtids underhåll sig inlöste, hwilken förmån Direktionen af grundade skäl till ofelbar framtida bättnad för Inrättningen indragit, hwilka medgifts-summor ingått i kalkulen såsom tillgång med

3643: 10. 8. 5026: 38. 8.

3:o Att af de för alla Spinnhusen i Riket på Stat anslagna 8000 R:dr årligen, som, enligt Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 21 Juli 1807 ökades för det året med 6000 R:dr, påräknades

Transp. 6676. 38. 8.

Transp. 6676: 38. 8.

för Stockholms Spinnhus enskilt 6500 R:dr, då likväl icke mer än 4268: 21. 11. efter Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 20 Maj 1808, sedan Fattigwårds-Direktionen emottagit Jurättningen, utgått, hwarigenom en årlig förlust af differensen uppkommer på 2236: 26. 1.

Summa 8913: 16. 9.

som äro påräknade men icke af mindre rent af förlorade inkomster, för hwilka jag således icke är hwarken Hr Borgm. eller någon annan menniska redowisning skyldig.

Att Hr Borgm. så alldeles kunnat glömma dessa händelser är icke gerna möjligt, men äfwen i det fallet kan det icke ursäktas att de blifwit förbigångne, ty genom den lagliga forskning, hwilken Hr Borgm. säger sig hafwa att tacka för den kannedom om Werlets ställning Hr Borgm. förmenar sig äga, hade Hr Borgm. äfwen bort Lagligen forska sig till nödig upplysning om dessa förluster, hwilket och i afseende till Danwikens bort falla Hr Borgm. så mycket lättare, som det är just genom Hr Borgm. egna nitiska föranstaltande, som den wanliga ersättningen för Kyrhus kostnaderna gått för Hospitalet förlorad.

Jag gifvar att Hr Borgm. nu är tillreds med den inwändningen, att Jurättningarne fått Surrogat af Tull-medlen, men jag går icke af mindre samma inwändning wid detta tillfälle förbi. Lofwar emedertid Hr Borgm. att icke glömma den bättre fram. I stället fortsätter jag min förklaring om de förmodade besparingarne, som utgöra, sedan ofwannämde förlorade inkomster blifwit afdragne allenast

neml. wid Barnhuset	3702: 38. —	14183: 14. 1.
wid Danwiken	3866: 8. 8.	
och wid Spinnhuset	6614: 15. 5.	14183: 14. 1.

För att utröna hwad i afseende å hushållnings-anstalterne wid dessa Jurättningar kunde wara att erinra, har Hr Borgm. gjort jemförelse mellan äldre och nyare Räkenskaps-handlingar. Detta war nu ändteligen ett riktigt företag, fast Hr Borgm. icke synes dermed hafwa kommit särdeles långt, eller kausste Hr Borgm. icke welat komma längre, emedan han då hade funnit Resultater, som icke blifwit brukbara för des affigter.

Hr Borgm. säger att före Kongl. Direktionens förwaltningstid af Barnhuset, funnos der 3459 Barn, som tillsammans kostade 31329. 8., då deremot antalet den 1 Nov. 1810, som utgjorde blott 2737, och således 722 mindre, medförde en kostnad af 27690 R:dr; hwarmed hushållningens oduglighet skall bewisas. — Jag bestrider icke dessa uppgifters riktighet, men anmäler till behörig uppmärksamhet den omständigheten, som Hr Borgm. funnit godt alldeles gå förbi, att Direktionen funnit sig af tidens dyrhet föranlåten att öka wedopenningen för späda Barn, hwilkas underhåll förr aldrig utgätt med högre belopp än 17 R:dr 16 β. om året, ända till och med dubbelt eller 34 R:dr 32 β., och för årsgamla, hwilkas underhåll förr warit bestämdt till högst 15: 8. årligen, till och med

26 R:dr, hvarigenom den för barnens underhåll belöpande summan naturligt-
 wis blifwit öklad. För öfrigt wisa de handlingar, ur hwilla Hr Borgm. häm-
 tat dessa upplysningar, ganska tydligen, icke allenast att ibland de uppgifna
 3459 barn, som underhöllos innan Fattigwårds-Direktionen tog emot Inrättning-
 en, funnos 1113, för hwilla en årlig fosterlön från 2: 32. till 5: 16. utbetal-
 tes, hwaremot ibland de 2737 som utgjorde antalet d. 1 Nov. 1810, icke fun-
 nos flera än 399 med dessa mindre fosterlöner, hwaraf följer att största delen af
 de detta år underhållna barn utom hus njutit de högre understöden, utau och
 att Barnhus barnen inom hus kostat, i anseende till Waru-prisen, wida mer
 den 1 Nov. 1810 än det är med hwillet Hr Borgm. gjort jemförelse. När å
 dessa omständigheter wederbörligt afseende göres, wisar sig icke något klanderwärdt
 förhållande, om man än skulle wilja antaga detta af Hr Borgm. nyttjade jem-
 föring-sätt, som likwäl, i anseende dertill att barnens antal hela året igenom
 icke är sådant, som det befinnes den 1 Nov., utan kan på andra tider wara
 dels större dels mindre, är alldeles odugligt, och bewisar hwarken mer eller min-
 dre än att om, t. eg. 1000 barn kosta det ena året 10000 R:dr, men ett an-
 nat 15000, underhållen måst ökas öfwer hufwud med 50 procent, hwartill i så-
 dant fall orsaken bör sökas och äfwen finnes i olita pris på lefnads-medel det
 ena året mot det andra. Will Hr Borgm. undersöka hushållningen rigtigt, så
 skall jag säga Hr Borgm. huru det bör ske. Hr Borgm. toge då för sig några
 af de sista årens Redogörelser för Barnhuset under förra Direktionens styrelse-
 tid, och jemföre dem med Redogörelserne under den tid Inrättningen lydt under
 Fattigwårds-Direktionen, på det sätt att allt understöd, som i Kontant utgår, först
 urstilles och ofdrages, ty dermed äger ingen hushållning rum, emedan samma
 understöd, sedon det en gång är bewiljad, måste till fullt belopp utgå så länge
 det fortfar, och antalet af barn, som under årets lopp njutit underhåll in na-
 tura på Barnhuset sedermera utrones. På detta och intet annat wis kan det
 pröfwas huru hushållningen warit besköffad.

Utän twiswel will Hr Borgm. nu gerna weta huru en sådan jemförelse
 skulle utfalla, efter Hr Borgm. är så fullkomligt öfwerlygad om misshushållning.
 Jag skall också wisa det, men beklagar om Hr Borgm. derigenom skulle blifwa
 öfwerbewist om ett förhållande, som för ingen del lärer instämma med Hr
 Borgm. wäntan. Se här:

Barnhusets Räkenskaper wisa att Utgifterne beslego			
år 1805 till	39656:	2.	7.
hwarifrån, enligt förut antagen grund, afgår un-			
derhållet i Kontant för Barn utom hus	19336:	17.	4.
		20319:	33.
Barnens antal inom hus, utom de späda med Ammorna i stället inberäknade,			
utgjorde öfwer hufwud räknadt året igenom 134			
dagligen.			
År 1806 woro Utgifterne	43100:	2.	7.
Afgår Kontanta underhållet för Barn utom hus	21489:	31.	7.
		21610:	19.
Barnens antal inom hus dagligen 179.			

År 1807 wöro Utgifterne	45098: 26. 3.	
Afsgår Kontanta underhållet för Barn utom hus	23461: 39. 4.	21631: 34. 11.
Barnens antal inom hus dagligen 216.		
År 1808 wöro Utgifterne	40864: 38. 8.	
Afsgår Kontanta underhållet för Barn utom hus	24808: 26. —	16056: 12. 8.
Barnens antal inom hus dagligen 176.		
År 1809 wöro Utgifterne	40424: 7. 10.	
Afsgår Kontanta underhållet för Barn utom hus	21598: 4. 8.	18826: 3. 2.
Barnens antal inom hus dagligen 177.		

Således kostade Inrättningen år 1808, första året, den tydde under Fattigwårds-Direktionen, 5575: 22. 3. mindre än år 1807, 5554: 6. 4. mindre än år 1806, och 4263: 20. 7. mindre än år 1805, då barnens antal inom hus war 40 mindre än 1807, 3 mindre än år 1806 och 42 mer än 1805, och detta allt oaktadt Öfwer-Direktörens Löne-willkor graverade Staten, oaktadt de till indragning anmälte Inrättningens Tjenstemän forisföra att njuta sina löner, och oaktadt prisen under loppet af detta år stego till den höjd, som förut ar beskifwen.

Widare säger Hr Borgm. att med minskning af Danwils-Hospitals-hjon från 375, till hwilket antal de uppgåswos wid Fattigwårdens början, och hwarföre underhålls kostnaden beräknades till 17977: 37. 4. till omkring 300, Hospitalet ickebesmindre på desos underhåll mast använda för år 1809 nära samma summa eller 17698: 20. 3. Jag känner icke huruvida denna Hr Borgm. uppgift om 1809 års kostnader är med förhållandet öfwerensstämmande eller icke, emedan af de Räkenskaper, till hwilla jag hast tillgång, desamma desto mindre kan utrönas, som kostnaderna för de 4 första månaderna af året ingå i 1808 års Redogörelse, derifrån de icke utan alltför mycket arbete kunna stillas. Men jag har likwäl stora anledningar till den förmodan, att i denna kostnad innesattas äfwen Gödra Förförjnings huset, emedan jag af Räkenskaperna inhämtat att Hospitalet surnerat denna Inrättning med alla des behof af Victualier och wed, och om så skulle wara, lär hela summan icke kunna anses såsom kostnader wid Danwilen. Ware härmed huru som helst, men om Hr Borgm. efter samma grunder, som i anseende till Barnhuset blifwit följde, behagar undersöka hushållningen wid Danwilen, så skall Hr Borgm. af Räkenskaperna finna, att Hospitalet kostade från den 1 Maj 1806 till samma tid 1807

i Kontant 14012: 5. 8.

och i Spannmål 1285 Tunnor,

under hwilken tid antalet af Hospitalshjon, utom Tjenstfolket, utgjorde öfwer hufwud 382 dagligen.

Från den 1 Maj 1807 till samma tid 1808 i Kontant 14441: 9. 10.

och i Spannmål 1350 Tunnor,

då antalet af Hospitalshjon war 401 dagligen.

Från den 1 Maj 1808 till samma tid 1809 i Kontant 14380: 10. 5.

och i Spannmål 1037 Tunnor,

då Hospitalshjonens antal war dagligen 372.

Sålendes 1808, första året Fattigwårds-Direktionen styrde Inrättningen, 313 tunnor Spannmål mindre än 1807 och 248 tunnor mindre än 1806, hwar till likwäl ett mindre antal Hospitals-hjon mycket bidragit. Med afseende härå blifwer wäl minskningen i utgifterna detta år af ingen särdeles betydighet, men förhållandet måtte icke defw mindre bewisa att hushållning warit iakttagen, när i öfwerwägande kommer icke allenast att de till indragning anmälte Tjenstemän äfwen här fortsoro att njuta sina löner, utan ock att prisen detta år icke stodo i något förhållande till de som gällde 1806. För att utröna hwad werkan på utgifterne dessa förhöjda pris kunnat medföra, har jag till kontant uträknat alla Hospitalets särskilda Epis-ordningar och deraf funnit, att, med undantag af Spannmål till bröd och dricka m. m., som jag onsett kunna utslutas, emedan Hospitalet har nästan jemt upp inkowster i Spannmål till detta behof, hwilken, ehwad den kostar litet eller mycket, ändock förtäres, uppgår för så kallade Fri-bröder till öfwer 24 R:dr, för Fattig bröder med bättre kost till öfwer 12 R:dr, för Fattig bröder med sämre kost öfwer 6 R:dr, för sjuka å Kyrhuset öfwer 8 R:dr, och för Tjenstehjonen öfwer 14 R:dr mer dessa sednare ären, än 1806, då kostnaderna calculerades, till bewis hwaröfwer jag både kunde och skulle bilägga på runstycket försattade Uträkningar å hwar enda särskildt Epis-ordning, om jag icke unnade Hr Borgm. samma beswär för att undersöka om jag sagt sanning, som Hr Borgm. onödigtwis orsakat mig för att bewisa att han pratat i wädret.

Direktionen öfwer Fattigwården emottog Danwils Hospital med omkring 400 personer, som alla skulle hafwa underhåll in natura, hwilka likwäl tid efter annan förminskades så, att antalet öfwer hufwud räknadt utgjorde om dagen, enligt hwad förut är uppgifwit, 372, hwaraf 65 Fribröder, 57 Fattigbröder med bättre kost, 167 dito med sämre och 83 sjuke å Kyrhuset, samt desutom 17 Tjenstehjon.

Tillökningen i kostnaden belöper alltså för	65. å 24 R:dr	1560. Rd.
	57. å 12	684.
	167. å 6	1002.
	83. å 8	664.
	17. å 14	238.

Summa 4148 R:d.

Hwarifrån jag likwäl i fråga om Inrättningens kostnad från den 1 Maj 1808, till samma tid 1809 anser mig böra afräkna 1148 R:dr, af den anledning, att de förhöjda prisen icke werkade hela denna tid igenom, hwarefter 3000 R:dr likwäl återstå, som soljaktligen, i fall 1806 års pris fortsarit, warit besparde. Lägges nu här till den lilla minskning i utgifterne jag förut wisat werlligen hafwa ägt rum, samt att någon winst icke tillfallit Inrättningen detta år genom indragning af öfwerflödig Betjening, så torde en stor del af den kostwade besparingen wara redowist. För öfrigt wisar Planen att det ingick i beräkningen, att Hospitals-hjonen skulle med arbete bidraga till sitt uppehälle, hwilket likwäl icke hwarken skedde eller kunde ske, och frågar Hr Borgm. efter orsaken, så swa-

ras, att då icke en gång Spinnhus Inrättningen kunde med tillräckligt arbete förses, hade det varit en galenskap att införa några Arbets-anstalter å Danwiken. Smedlertid om arbete äat rum och om allenast hälften af Hospitals-Lemmarne kunnat genom arbete förtjena blott en enda skilling om dagen till afskrifning på deras underhålls-kostnad, hade på sådant sätt öfwer 1000 R:dr varit besparde. — Jag finner väl, detta allt oakadt, att vår fraga endast är om hwar Inrättningen genom minskning i utgifterna wunnit, mycket af det lesade besparingsbeloppet ändoe återstår, men så finnes så pass öfwer wid Barnhuset, som jag tycker ungefär kan swara deremot, och detta öfwerflott torde Hr Borgm. icke kunna neka mig att till förläring öfwer återstoden så använda, ty jag kan icke förmoda annat, än att, om calculerne legitimeras sig i det hela, jag icke såligen bör kunna tadlas dertföre, att de i sina särskilda delar icke till punkt och pricka inträffat. Och skulle ända något brista, torde det så skrivas på menliga ofullkomlighetens räkning.

Hr Borgm. anför ytterligare angående Spinnhuset, att 320 Arrestanter kostat, före än Inrättningen kom under Fattigwårds-Direktionens Stofvelse, 9890: 41. 6., men att ickebeständigt ett antal, s. blott 130 år 1809 kostat 10130: 46. 5. Uppgiften om Inrättningens förra kostnad finner jag vara hämtad ut Hr Kommitterades underdåniga skrifselse till Kongl. Maj: med den föreslagna Fattigwårds Planen, men der står — om Hr Borgm. behogar se närmare efter — att när fullt arbete för hwar och en påräknas, så skall kostnaden — NB. wid då warande pris — uppgå till 9850: 41. 6. och denna kostnad är uppgifwen icke för 320 personer utan till och med för ett större antal; men fullt arbete har åtminstone icke på många år kunnat påräknas, och just deri ligger en stor brist, som werkar på Inrättningens både bestånd och ändamål. Att detta arbete, när det af hwar och en till fullo utgöres, är af mycket inslytande på Inrättningens utgifter, bewisas dermed att 320 personer då skulle för Werkets räkning förtjena, å 16: 32. hwardera, 5333: 16., och likwäl wisar 1808 års Räkning att 201 personer på ett halft år ej förtjent mer än 335: 16. som på helt år räknadt ej utgör mer än 3: 16. 2. för hwardera. Huru tycker Hr Borgm. att Inrättningen på det sättet skall kunna lemna något öfwerflott af dit anslagna medel till Fattigwårds utgifter på andra ställen. Men Hr Borgm. invänder utan twifvel, att om än hwart och ett Spinnhusgen genom arbete skaffat Inrättningen en inkomst af 16: 32. om året, så råtte ända icke detta belopp till underhåll, afslöning m. m. medgifwes med det tillägg, att Inrättningen skall i ewighet göra ärliga och stora förluster, så länge inga andra arbeten än blott Spånad dertstädes förtäutas. Det ingick dertföre i Fattigwårds-Direktionens Plan att först skaffa nödigt utromme, och sedermera wara betänkt på sådana arbeten, hwarigenom Inrättningens gifna förlust på Spånaden måtte kunna balanceras. Att detta icke är omöjligt tror jag ännu i denna stund, och förblifwer således af den tankan, ehuru löslig Hr Borgm. än må finna honom, att Spinnhuset någon gång skulle kunna komma i den lyckliga författning att till Fattigwårds öfriga utgifter affå större delen af de medel, som till dess

underhåll nu äro anslagne. En början med sådanta arbeten skall också, enligt hvad mig är sagdt, nu mera vara gjord, och sannolikt inbegripas i den af Hr Borgm. uppräpnade summa af 10130: 46. 5. äfwen de kostnader, som beredelserne här till medfört, hvilka således, såsom en gång för alla verkstälde, icke rimmeligen böra med årsutgifterne sammanblandas, när uträknas skall hvad Inrättningen på året kostat. Huruvida jag häruti gifat rätt-wet jag icke med wisshet, men det wet jag, att i de utgifter wid Spinnet huset som Hr Revisorer, i den tryckta Berättelsen om Fattigwården, beräknat från Fattigwårdens början till 1809 års slut, inbegripas till och med de på tillbyggnaderne använda kostnader, och när desse med kånhandna flera af summa bestäffuheten wederbörligen stillas från års-utgifterne, tror jag att jemförelsen emellan inkomster och utgifter skall stå helt annorlunda ut, än den i Herrar Revisorers Berättelse är tillkännagifwen.

Serna hade jag, på sätt som stett wid Barnhuset och Danwiken, welat pröfwa kostnaderne wid Inrättningen under Fattigwårds-Direktionens styrelse-tid, i förhållande till kostnaderne under de näst föregående åren; men jag möttes af swårigheter i så måtto, som jag icke har lika lätt tillgång till Inrättningens Räkenskaper den tiden, som jag haft till de andras. Jag nödgas således låta mig nöja med den jemförelse, hwartill utwäg gifwes, neml. emellan 1803 och 1804. — Utgifterne der sistnämnda året utgjorde 11765: 31. 2. och antalet af Spinnet hushjon öfwer hufwud räknadt dagligen 239. Deremot kostade Inrättningen sednare halftwa året 1808 under Fattigwårds-Direktionens styrelse, med likwäl allenast 201 Spinnet hushjon, eller 38 mindre än 1804, icke mer än 5302: 15. 10., som för ett helt år skulle belöpa till 10604: 31. 8., och således 1160: 47. 6. mindre, än 1804, som likwäl endast swara ungefärligen mot det mindre antalet Spinnet hushjon. Jäledes mindre torde detta förhållande, enär det med priserne jemföres, så bewisa att icke heller wid denna Inrättning någon misshushållning ägt rum.

Sådan wisar sig hushållningen wid Barnhuset, Danwiken och Spinnet huset under Fattigwårds-Direktionens första styrelse-år, och längre sträcker sig icke min skyldighet att dersföre answara. Jag misstror icke dersföre hushållningen under de påföljande, utan är fast öfvertygad att den uthärdar hvad undersökning som helst, allenast man har för werkelig öfnsigt att söka sanningen; hwilket ock, hvad Barnhuset angår, bewises af hvad jag om kostnaderne derwid under loppet af år 1809 förut anfört. — Föreställ sig nu Hr Borgm. att det jag har sagt, wore sanning — och wise Hr Borgm. annat om han kan — hvad säger då Hr Borgmästaren? Har det icke varit skäligen försvarligt hushålladt, och är det icke besynnerligt, att just första året Fattigwårds-Direktionen haft Inrättningarne under sin uppsigt, en så märkwärdig skillnad i utgifterna ägt rum? Wet Hr Borgm. att jag är nog förmåten tro, att hushållningen, långt ifrån att kunna kånndras, förtjenar ett werkligt beröm, och ännu mer, jag tror äfwen att, huru Hr Borgm. än will wrida saken, han ändå icke kan fränkänna den hos

honom så illa anskrifna ÖfverDirektören all förtjenst af detta lydliga Resultat, och i det fallet, om också ÖfverDirektören ingenting uter wid Fattigwården inträttat, blir likwäl icke mycket trovärdigt qwar af Hr Borgm. påstående: att ÖfverDirektörsEmbete förfelat hufwud-ändamålet med des inträttande: att den honom anslagne Lån 1000 Rikd. — osant, ty den utgör blott 300 — fallit utan allt slags motsvarande nytta Barnhus-fonden till last: att detta Embete, såsom till intet båtande, bör upphöra, och att den i Öfv. Dir. hand lagde men förfelade tillsyn öfver förvaltningen må förflyttas på personer, som till läge och hemvist äga lättbet och i öfrigt ledas af nit och rättsskaffenhet.

När man känner Hr Borgm. förmåga att pröfva och bedömma saker, derjemte wet att Hr Borgm. förefatt sig att betrakta sitt ämne, om möjligt wore, öfwen från des djup, och man således icke har anledning tro, att allt det felaktiga i Betänkandet leder sin upprinnelse från brist på bättre wett, så faller man werkligen i förundran, hwarföre det wid Fattigwården inträttade ÖfverDirektörs Embete ligger Hr Borgm. så mycket i wägen. Man är likwäl icke utan all anledning till gissningar, och den elake skulle kunna ursäktas, om, wid uppmärksamhet så wäl på den beskrifning Hr Borgm. gjort på de egenheter, som böra finnas hos wise af Ledamöterna i de särskilda Direktioner öfver Jurättningarne Hr Borgm. föreslagit, som på den omständigheten, att Hr Borgm. icke mindre än på trenne ställen i Betänkandet upprepat huru angeläget det wore att Ledamöterna icke bödde för ofslägs från de Jurättningar, som af dem skulle styras, han fölle på den underliga tankan att söla orsaken i den icke så mycket långesedan intröffade händelse, att Hr Borgm. flyttat från Göder och Marie-trakten till Hötorget på Norr, som hwar man wet hwar det är beläget. —

Utän twiswel faller nu den frågan något hwar in, huru och på hwad sätt denna märkwärdiga minskning i Barnhusets årliga utgifter, och icke eller obetydliga minskning i de öndra zine Jurättningarnes, när afseende göres å prisen, kunna stå tillsammans så wäl med de i Herrar Revisorers berättelse om Fattigwården uppgifna brister wid 1809 års slut, som med Hr Borgmästarens anmälan, att icke allenast lån måst upptagas, utan ock donerade medel och inbetalta Capitolet användas till utgifternas bestridande.

Att öfwanstående Jurättningars utgifter wid 1809 års slut öfverstege de inkomster, som till samma tid inslutit med de belopp som uppgifvas, kan jag så mycket mindre bestrida, som jag finner förhållandet i så måno af räkenskaperne verificeras; men deraf följer likwäl icke, att Jurättningarne under tiden arbetat så mycket under sig, hwilket likwäl hwar och en lär tro, som icke har närmare kännedom om samma Jurättningar, än den som af berättelsen kan winnas. När man beräknar utgifter för längre tid än man beräknar inkomster, så är det ganska tydligt, att de förra stola öfverfliga de sednare, och sådant är förhållandet här. Direktionen öfver Fattigwården emottog Barnhuset i Maj månad 1808. Den hade således wid 1809 års slut bestridt utgifterne i ett år

och 7 månader, men likväl icke wid samma tid erhållit mer än ett års Spannmåls inkomster, som dock wid denna Inrättning äro högst betydliga. Af detta års Spannmål, som icke för än påföljande året ontungen levererades in natura, eller ock betaltes med penningar, utgörande i värde 12526: 34: 8, bör följaktligen, hwad som på 7 månader kan belöpa, hänföras till år 1809 med 7307: 12: 3, hvarigenom den förmenta bristen allenaft genom ett penndrag nedsattes till 2996: 19: 5, hvaras åter största delen förklarar dermed, att Barnhusets andel af hwad under namn af Rasp- och Spinnhus-medel från Kongl. StatsContoret ärligen anordnas, ej blifwit ibland Barnhusets utan ibland Spinhusets inkomster uppfördt. På samma sätt förhåller sig wid Danwils Hospital, hwilket emottogs d. 1 Aug. 1808. Derifrån till 1809 års slut är en tid af ett år och 5 månader, för hwilken utgifterne likaledes äro beräknade, utan afseende å de för samma tid belöpande, men icke inslutna, hemmans-räntor. När detta wederbörligen rättas, försvinner äfwen en stor del af den wid denna Inrättning uppgifna så kallade brist. Men som den till hela sitt belopp icke derigenom är förklarad, så bör jag upplysa, att Direktionen öfwer Fattigwården liquiderat åtskilliga Inrättningens skulder, tillhörande förra Styrelsens förwaltningstid, och dessa skulder uppgå till icke mindre än 4576: 7: 5, 19 obetalte Räkningar för år 1807, som år 1808 blifwit af Direktionen liquiderade, utgöra

och att dömma efter Inrättningens kostnader i kontant från den 1 Maj 1808 till samma tid 1809, belöpa för första kvartalet eller från den första Maj till den 1 Aug, under hwilken tid F. W. Direktionen med Inrättningen ingen besättning hade, Utgifterne till

3595: 2. 7.

hwartill förra Styrelsen ej anordnat mer än

1380: — — 2215: 2. 7.

Summa 4576: 7. 5.

som således under intet villkor kunna hänföras till utgifterne, då fråga är att utröna, hwad Hospitalet kostat under den tid det varit stordt af Direktionen öfwer Fattigwården. — Också denna omständighet har undfallit Hrr Revisorers uppmärksamhet, och Hr Borgmästaren, när han författade sitt Betänkande, glömdes alldeles bort, att hwarken Barnhusets Spannmål eller Danwilsens hemmans-räntor för år 1810 då woro liquiderade, så att det wißt icke är underligt, att Fattigwården befann sig i betydlig skuld, om också inga andra orsaker dertill, än blott denna enda, dertill kunde åberopas. Smedertid, när Fattigwårdens penninge-ställning så origtigt bedömmes och kungöres, och sådant jemwäl winner medhåll inom sjelfwa Direktionen, är det ganska tydligt, att begreppen derom icke blifwa gynnsamma. Följden är, att de i Stadgan gifne föreskrifter föraktas, en oförjert slugga kastas på dem, som med werkets sammansättning hast besättning, och Inrättningen förlorar det lilla förtroende den ägt, hwilket går så mycket lättare, som den alltför sin första skapelse hast så wänner, men många fiender.

På detta sätt låter sig förelära den emellan Jurättningarnes inkomster och utgifter wid 1809 års slut befunna skillnad, men man kunde ännu gå längre och säga att, som samma Jurättningar fått surrogat af Lull-medlen, och defintom hafwa betydliga inkomster i Spannmål, hwilken äfwen så wäl som allt annat ansenligen stigit i värde, så borde icke allenast ingen så kallad brist hafwa ägt rum, utan äfwen betydliche behållningar i stället warit att tillgå. Att ju Fattigwården haft mycken hjelp af de dit anslagna Lullmedel kan icke nekas, men de hafwa likwäl icke en gång förmått ersätta Jurättningarnes ofwannämde förluster, än mindre hafwa de hållit dem skadeslösa för skillnaden i waru-prisen, ty dessa förluster utgöra för 3 år 26740: 2: 3, och de Lullmedel, som till närwarande stund inslutit, allenast 21975 R:dr. Icke heller kan det nekas, att Spannmålets uppstegrade pris äfwen i sin mån bidragit till kostnadernes bestridande, men winsten deraf är likwäl wida mindre än konste mången sig föreställer. — Betraktas de twenne Jurättningarne Barnhuset och Danwiken, som hafwa inkomster i Spannmål, afskilde från Fattigwården, så blifwer det endast den förre, som har fördel af höga Spannmåls-pris, men icke den sednare, så wida dess tillfallande Spannmål i det närmaste utgår i bröd och dricka m. m. åt Kosttagare samt aflöning åt Werkets Embets- och Tjenstemän. Desså war Barnhusets winst på 1808 års Spannmål ansenlig, men deremot på 1809 och 1810 årens ingen, emedan prisen dera, som hwar man wet, föllo nästan till desamma som woro gångbara 1807, till betydlig förlust för Jurättningen, som icke defwindre måste betala alla sina öfriga behof efter deras uppstegrade värde, så att en stor del af winsten på 1808 års Spannmål gick på 1809 års förlorad, och resten på 1810 års. Betraktas åter Fattigwårds Jurättningen i det hela med denna Spannmåls tillgång, så blifwer winsten på höga pris söga betydlig, hwilket jag nu skall wisa.

Dessa Jurättningars Spannmål utgjorde för 1808 wid Barnhuset 2885 Tunnor
och wid Danwiken 1507

Summa 4392 Tunnor

Kosttagandes antal, med Tjenstehjonon inberäknade å Barnhuset

war	191.
å Danwiken	389.
å Spinnhuset	201.
å Kuchuset omkring	25.
å Barnförlofnings-huset omkring	6.

Summa 812.

för hwilka å 3 Tunnor på personen, det minsta som öfwer hufvud kan beräknas till bröd, dricka, gryn m. m. belöper L: 2436 och Lönings- samt Stat- Spannmål utgjorde, enligt Räkenskaperne omkring

224 2660 L: r

Återstå 1732 Tunnor

6

som således kan antagas utgöra den Spannmåls-quantitet utöfwer Fattigwårdens eget behof, som till Jurättningens gemensamma fördel kan afsktras, och på hwilken winsten af ett högre pris alltså bör beräknas. Wid den auktion å en del af Danwakens Spannmål, som Direktionen höll den 20 April, war priset på Råg och Korn tillsammans omkring $5\frac{1}{2}$ R:dr, och 1806 calculerades den till 4. Alltså en skillnad af $1\frac{1}{2}$ R:dr, som för 1732 tunnor belöper till 2598 R:dr, hwilket belopp soljalikligen skulle utgöra Werkets hela winst på Spannmålen högre värde nu än för, om all Spannmålen levererades här i Stockholm och kunde härstädes försktras; men nu säljes, med undantag af omkring 1800 tunnor, all den öfriga i Landsorterne, hwaremot föllnaden i behofwet måste här på stället upplöpas och sällan erhålles derföre mer än några skillingar öfwer marktegången med den i försättningarne påbjudna förhöjning för förselskyldigheten, och förlusten blifwer så mycket större, som den mesta Spannmålen utgår i Skåne, der, i anseende till Provinsens fruktbarhet, Spannmålen merendels alltid är i mindre värde än annorstädes. Wille man nu antaga allenast en skillnad i prisen här och i Landsorterne af 36 β . tunnön, så försvinner hälften af förenämde winst, och af den andra hälften går en stor del bort på det quantum, som till föllnad i behofwet här på stället måste till gångbart pris återköpas. Inträsfar åter en större skillnad i prisen, så kan ganska lätt hela winsten förloras och ändå mera till, hwilket ock riktigt händt med 1810 års Spannmål, hwaraf Direktionen måst försälja all den, som i Skåne utgjordes, belöpande till 1929 tunnor 21 kappar för 6455: 5. eller söga mer än $3\frac{1}{2}$ R:dr tunnön öfwer hufwud räknad. Sådän är hela den Fattigwårdens winst på Spannmåls-prisen, hwilken likwäl hos en och annan, som icke pröfwat salen i sin rätta sammanshang, gjort mycket uppseende.

Jag har nu, som jag tror, tillräckligen wedertlagt Hr Borgm. öbehöriga bestyllumingar emot både mig och Hrr Kommitterade, så widt de röra besparingar af de med Fattigwården förenade Jurättningars Inkomster, åtminstone för närwarande. I den till mitt och deras försvar i denna del uppgjorde Plan, återstår wäl en calcul öfwer Fattigwårdens Penningewerk, hwarmed jag hade tänkt wisa i hwilken ställning detsamma, utan allt biträde af Dull medlen, hade warit, sedan så wäl egenliga Fattigwården som underlagde Jurättningar under Fattigwårds-Direktionens styrelse fortfarit i sälla 3 år, om alla wid Plagens författande påräknade Inkomster utgåit. Men jag finner att denna Calcul, om den med noggranhet skall uppgöras, är förenad med stora swårigheter och mera arbete, än med mina göremål kunna stå tillsammans, emedan hwarken Fattigwården eller Jurättningarne warit styrde af Direktionen lika lång tid, utan återstår i sälla 3 år, att räknas från denna dag då jag detta skrifwer (den 23 April 1811), för egentliga Fattigwården $3\frac{3}{4}$ månader, för Barnhuset $1\frac{1}{2}$ månader, för Spinnetuset $2\frac{1}{4}$ månader och för Danwiken $1\frac{1}{4}$ månader, så wida Direktionen, med undantag af förut omnämde 1380 R:dr, bestridt alla denna

sistnämde Särättningens utgifter från den 1 Maj 1808, fast den icke emottogs för än den 1 derpå följande Aug. — Jag nödgas alltså, fastän ogerna, afstå från min föresats och i stället låta mig nöja med följande uppgift.

De förut omtalade Boruhusets, Danwilens och Spianshusets förlorade inkomster ingöra för 3 år	R:dr 26740: 2. 3.
Uf Subscriptions Summan beräknad för 3 år till 60,000 R:dr, brister, när det afwen frivilliga Gåfwo-medel inberäknas, ehuru sådana desutom förväntades, ester uppgift	17471: 42. 4.
Uf s. d. Konungens och Drottningens Nåddegåfwor, inberäknadt hwad Konung CARL XIII. gifwit, brista för 3 år	4500: — —

Summa 48711: 44. 7.

Efter sannolika anledningar hade Direktionen den 1 April att påräkna Kontanta medel i Koffan, oliqviderade Kontanta Hemmans-Räntor, odisponerad Spannmål här i Stockholm och obetald Spannmål i Landsorterne, till ett sammanslaget belopp af mer än

20000: — —

Summa 68711: 44. 7.

När härifrån afräknas inslutna Tull-medel tillika med upptagna Lån och använda Kapital, enligt Hr Borgm. Betänkande

21975: — —

32198: 42. 8. 54173: 42. 8.

Så återstå ändock 14538: 1. 11.

hwaraf någorlunda kan slutas i hwad ställning Fattigwårdens Penninge-Werk efter 3:ne års förlopp sig befunnit, i fall de af Herrar Kommitterade år 1806 påräknade inkomster fortsarit. Hade nu samma års priser bibehållit sig, också ett ofrیدigt villkor för den uppgjorda Fattigwårds-Planen, så har jag full anledning tro, att Stockholms Fattigwård icke skolat gifwa andra Ståders mycket ester; ty då hade icke allenast en större utdelning kunnat ske, utan det som blifwit utdelt hade ock medfört dubbel nytta, i hwilket fall de fattige naturligt wis warit dubbelt mer belätne och tiggeriet dubbelt lättare kunnat förekommas.

Jag wänder mig nu till den andra hufwudsaken af Hr Borgm. Betänkande, eller den delen deraf, som innefattar de skäl för Fattigwårds-Planens förmenta oduglighet, hwilka Hr Borgm. sökt och afwen trott sig finna i den wid Fattigwården antagna Besjeningens aflöning.

Hr Borgm. anför att mitt utnämmande till Sfwere-Direktör syntes försäkra framgången af den nya Särättningen, och följaktligen att under min ledning och närmaste tillsyn, de derföre gifne föreskrifter woro werkställbare, men att icke desmindre ett motsatt förhållande röjde sig redan wid Förvaltningens första början. Detta motsatta förhållande will Hr Borgm. bewisa dermed, att Sekreteraren, Kamreraren och Kasören woro — wälförståendes enligt Hr Borgm. Lätt att se — de enda, som för Fattigwården ansågos behöflige. Huru kan Hr

Borgm. tillåta sig en mot Stadgans klara bokstaf så rakt stridande osanning? Wisar icke just den af Hr Borgm. sjelf återopade 31. § tydligen att biträde åt dem war förutsedt. Det står att Direktionen antager en Sekreterare, en Kamrerare och en Kassör, samt förser dem med nödigt biträde, och i näst efterföljande 32, 33 och 34 §§. uppräknas de skyldigheter, hwar och en af dessa hufvudmän skulle åligga, N:o med det i näst föregående §. omnämnda nödiga biträde. Huru kan Hr Borgm. bjuda till att wrida en så klar sak derhän, som skulle det hafwa varit en surpris för Direktionen, att genast wid Fattigwårdens början fråga uppstod om det i Stadgan ofwannämde Tjenstemän så tydligen tillagda oumbärliga biträde? Är det på sådant sätt Hr Borgm. uppfyller sitt löfte att ärligen framställa ämnet? Hwarföre anmärkte Hr Borgm. icke genast denna stora Afslönings Stor? Hr Borgm. hade likwäl både i Komitéen och Direktionen bättre tillfälle att pröfwa och ansaga eller förkasta hwar af mig så wäl i detta som snart sagdt allt annat föreslogs, än Ledamöterna i allmänhet på någotdera stället. Ett ypperligt tillfälle dertill hade varit, då frågan om de till Besjeningens afslöning i Calculerne beräknade 3000 R:de till pröfning förewar, men då teg Hr Borgm. ehuru han bort finna, att om allenast tre Tjenstemän jemte nödigt antal Fogdar pröfwats tillräcklige, en sådan summa icke rimligen kunnat äga rum, hwilket således också bewisar att det wid Fattigwårdens början i fråga komma biträde icke kunde vara någon oförmödad uppräkt. — Men Hr Borgm. är på intet sätt nogräknad i sina Critiker. Det gör honom till och med lika mycket om de af honom sjelf motsägas, allenast motsägelsen icke råkar att stå på samma sida. Sid. 8 och 9 medgifwer Hr Borgm. att Sekreteraren i anseende till Protokollerna å Departementerna, och Kamreraren i anseende till så wäl förteckningarne å Stadens Fattiga, som Revisionen af alla Fattigwerks Redogörelser woro till biträde berättigade, och likwäl knotar Hr Borgm. deröfwer att Biträde blef dem bewiljad. Längre fram åter i Betänkandet finner jag, att, genom den förändring i Fattigwårdens Styrelse Hr Borgm. anser för samtiden nödwändig, mer än sju åttondelar af göremålen i Cancelliet och mer än tre sjerdedelar af göremålen i Kontoren förswinna, och likwäl föreslår Herr Borgm. för Cancelliet en Sekreterare och en Cancellist, samt för Kontoren en Kamrerare, en Kassör och en Kammarstyfware. Huru will Hr Borgm. förena denna frekostighet med sitt tadel emot Direktionen angående öfverflödig Besjening? När Cancelliet hade åtta gånger och Kontoren fyra gånger mer att göra, så förundrar det Hr Borgm. att tre personer icke woro tillräcklige, men när göremålen förminskas å ena stället till en åttondel och å andra till en sjerdedel, så anser Hr Borgm. fem nödwändige.

Wisserligen är det en obestridlig sanning, att wid ett Fattigwerk Besjeningens antal bör wara så litet, som för någon del är möjligt, och denna grundsats tror jag mig också hafwa till punkt och pricka iakttagit. Hr Borgm. må se sig om huruvida han gjort desamma. Jag har föreslagit, och Direktionen i anledning deraf antagit, såsom beständige för Cancelliet en Sekreterare, en Notarie och en Cancellist, samt för Kontoren: en Kamrerare, en Kassör, en

Revisor och två Kantmarskvisware med tillsammans i Lön 1350 R:dr årligen, samt desutom till biträde i begynnelsen twenne personer på obestämd tid mot arfoden, och enligt mitt begrepp står denna Afslönings-Stat, utgörande med 15 Fattigfogdars och 1 Waktmästares Löner inberäknade, sammanlagdt 2150 R:dr rätt wäl tillsammans med den hushållning, som, enligt nyssnämde grund-sats, bör äga rum, så länge Fattigwården fortsättes efter nu gällande Stadga. Göres härwid den anmärkning, att en Fattigwård, som medför så dyrg afslönings-kostnad, icke är byggd på riktiga grunder, så swaras att det är en olägenhet, som icke äger rum blott i anseende till Stockholms Fattigwård, utan gäller äfwen i anseende till Köpenhamns, till bewis hwarpå jag får upplysa, att Berjeningens och Fogdarnes afslöning med trycknings-kostnader och omkostnader på Kontoren beräknades wid Planens försattande år 1799 till 6248 R:dr D. Gt. Iwänder Hr Borgm. vidare att Stockholms Fattigwård icke har med Köpenhamns att göra, så kan wäl Hr Borgm. på sätt och wis ha rätt, men jag twiflar att Hr Borgm. kan förete något wackrare mönster, och jag tror att Fattigwårds-Stadgan sådan den är, skall till alla delar swara mot ändamålet, om den riktigt verkställes, hwilket litwäl under sist förflutna 3:ne år varit alldeles omöjligt. Umedlertid är, enligt mig gifwen föreskrift, Stockholms Fattigwård iurättad efter Köpenhamns, och likasom Stockholms är byggd på samma grunder, som Köpenhamns, så är och Köpenhamns byggd på samma grunder som Hamburgs, och hwad wärde Hamburgarne sllswe sätta på Jurättningen kan slutas af Deputation:ns från Städerna Hamburg, Bremen och Lubeck till Franska Kessaren öfverlemnade Udref, hwaraf en del finnes införd i Stockh. Posten N:o 80 innewarande år.

Jag förstår icke huru Hr Borgm. kan få upp Afslönings beloppet ända till 4112: 32. Hr Borgm. åberopar wäl ett Sammandrag, som skulle utreda förhållandet, men det har litwäl icke kommit till min kännedom. Att Öfwer-Direktörens Lön m. m. deribland inbegripes behöfwer jag icke twifla om, men beloppet går ända icke högre än till något öfwer 3000 R:dr. Jag bör icke förmoda att Hr Borgm. till öfwerflödig Berjening räknat både FattigLälarne och SkolLälarne, ty ehwad förändring Fattigwården än må undergå, kan jag icke tro annat än att så wäl sjulköfseln, som underwisingen komma att fortsättas, och i det fallet lära hwarken de förras Löner eller de sedwares arfoden kunna till indragning komma i fråga. Men om så skulle wara, så får jag de Hr Borgm. forä sig till minnes att jag icke föreslogit hwarken Lälar-nes antal eller deras och Lälarne afslöning, hwarsföre Hr Borgm. behagade derom twifla med dem, som dermed hast besättning. Icke heller förstår jag Hr Borgm. prat om indragna Löner wid Barnhuset och Danwiken, att de neml. tillsammans icke utgöra mer än 953: 46. 8. Kontant och 40 tunnor Spannmål, samt att deraf ännu allenast 41: 32. tillita med 20 tunnor Spannmål kunnat indragas. Jag påstår och skall när som helst kunna bewisa, att de föreslagne indragningar gå till närmare 1500 R:dr och att deraf redan för Fattigwårds-Jurättningen wunnits, utom de 20 tunnorna Spannmål, öfwer 400 R:dr,

men Hr Borgm. må sjelf ha besvär att leta sig till sanningen, och i öfrigt på den anmärkningen att ofstanände indragningar icke äro annat än ett inbillnings-spel hålla till goda med den förklaringen, att det förhåller sig med dem lilasom med alla andra indragningar, hwilka menfligheten förbjuder att genast ställa i werket.

Jag har förut sagt, att Cancelli-göremålen blifwit minskade till åttondea delen och Rontors göremålen till sjerdedelen mot hwad de förr utgjorde, men jag finner att jag också bör bewisa hwad jag sagt. Således för ett ögonblick tillbaka. —

Hr Borgm. har i sitt förslag till Fattigwårdens förbättring bortfogit all försörjning i Distrikten, inträttat särskilda Styrelser öfwer alla underlagda Inrättningar, hänfört sjukvården under Collegium Medicum och undervisningen under Stadens Presterskap, hwarigenom allt hwad Departement heter försvinner, samt wisligen inskränkt Fattigwårds-Direktionens omsorg i anseende till Försörjningshusen till den enkla åtgärd, att anordna medel till deras behof och en gång i månaden emottaga Persedel Redogörelser, samt i anseende till Barnhuset, Danwiken och Spinnhuset att åhöra och pröfwa hwad dessa Inrättningars Direktioner af deras fattade Förslag, om så behöfwes, vidare motivera. Hos en så kringfluren Direktion, hwad kan wäl en Sekreterare med biträde af en Cancellist få att göra, i synnerhet om de af Hr Borgm. föreslagne genwägar i Protokolls-föringen antagas? — Utminstone kan det aldrig gå öfwer åttondea delen af hwad honom förut ålåg. — På kamerala sidan blifwer blifwer wäl något mer att göra, men då Hr Borgm. af sina Special-Styrelser wäntar en till kontrollen förenklad Räkenskaps-metod, som skall göra Revisionen lätt och påtaglig, så, i fall det lyckas, lär icke mycken tid fordras till granskningen af dessa Inrättningars Räkenskaper, som likwäl utgör det mest arbetsamma af Kamrerarens besattning, enär alla Liquidar hwar 14:de dag med hwar och en särskild fattig Familj, som till understöd blifwit antagen, upphöra, alla anteckningar till upplysning om de Fattigas ofta föränderliga boningsställen och husliga omständigheter icke mer behöfwas, och all revision af Stadens öfriga mångfaldiga Fattigwerks Räkenskaper försvinner m. m. Hwar menniska, som har något begrepp om slika göremål lär tydligen inse, att tre personer till besfridande af de göremål som blifwa qwar, icke stå i något förhållande till 5, som jag för alla föreslagit, och att jag således icke tagit för mycket till i mitt påstående att de blifwit till sjerdedelen nedsatte.

Mycket wore att vidare anmärka emot detta Hr Borgm. förslag till Fattigwårdens styrelse, men det är utom gränsen af min föresats, som icke sträcker sig längre än till försvar af egna och Hrr Kommitterades åtgärder. Desså har Hr Borgm. sjelf insett att många inkast deremot kunde äga rum, särdeles i anseende dertill, att ett stort antal af behöfwande skulle komma att orättwisst utslutas från hjelp och understöd, då det endast kan och får meddelas i och från Försörjningshusen, och deri har Hr Borgm. mycket rätt. Men Hr Borgm. tror likwäl motsatsen och blifwer alltså orubbad wid sin mening, helst Hr Borgm.

anser en för långt utsträckt wälgörenhet äfventyrlig. Hvem har icke i denna del samma tanka, som Hr Borgm.? Men kan då wälgörenheten icke sträckas för wida lita så wäl inom Försörjningshusen, som i Distrikten? Wißt och sant är emedlertid det att almossor böra med sträng udfilning utdelas, och derom lära alla wara ense, så att Hr Borgm. gerna kunde spara sig den mödan att flytta tankarne till England och Skottland, för att komma fram med den sanna ringen, som jag ännu aldrig hört någon menniska twisla om: att en alltför widsträckt och frifostig Fattigförsörjning tillskapar Lättingar, och följaktligen tiggare: att dereinot lätt tillgång till arbete och skäligen förtjenst deraf minskar Fattighopen, samt ger den Fattige objelse att torftligen söra för sig sjelf, och just deraföre att detta är en sanning obestridlig i alla tider och på alla orter, just deraföre ställe man sig densamma till ögonmärke wid de föreskrifter man om Fattigförsörjningen hadanefter ämnar gifwa, och lägge grund dertill, att hwad som är möjligt, också någon gång måtte blifwa werkligt. Första steget dertill är det uppwekande slägtets bildning till affmat för syfslöshet och flöseri, samt häg för arbete och sparsamhet. — Men i hwad måtto kan Stockholms Fattigwård hafwa warit för frifostig och widsträckt? Man knotade ju allmänt i början, och jag tror icke att detta knot ännu upphöer, deraföre att de Fattige tilldeltes ett understöd som i intet afseende öfwerensstämde med deras behof och tidens priser: och merendels alltid hördes detta medlidssamma uttryck: men min Gud! de hafwa ju icke mer än 6 å 8 β. i veckan att lefwa af. — Men min Gud! kostade det då Fattigwårds-Direktionen mer möda att utdela Plåtsedlar i stället för Skillingar och Riksdalrar i stället för Plåtsedlar o. s. w. om tillgångarne det medgifwit, eller kan man wäl rimligen föreställa sig, att 27 personer, Ledamöternes antal i Direktionen, som dels genom Kongl. Maj:ts, dels genom Stockholms egna Inwånares wal, satt den behymmerfulla Fattigförsörjningen sig uppdragen, skulle så illa swara mot förtroender, så oförsvarligt wårdslösa sin befattning, så samwetslöst behandla den Fattige, så litet bewekas af dess nöd, att de utan all estertanka, utan ringaste skäl, blott efter godtycke och infall, skulle hafwa bestämt det understöd de Fattige erhöllo? Jag förstår icke huru man kunnat så mistro Direktionen, och ännu mindre huru man kunnat göra så litet afseende på allt det, som öppet för hwar mans ögon, tydligt bewiste att det icke stod i Direktionens makt att afhjelpa all nöd; men domen war redan affsagd, och det war och förblef Inrättningens och Direktionens fel att de Fattige icke fingo så mycket, som de sjelfwe påstodo sig böra hafwa.

Emedlertid måtte man wäl så medgifwa att Direktionen gjort skäligen mycket för de Fattiga, när på 8 månader, eller från den 1 Aug. 1808 till den 1 April 1809, enligt Direktionens första berättelse, utdeltes 9561: 15. 10. Riksgäldsedlar i Kontant, 293328 portioner Goppmat, wäl icke att skröta af, men åtminstone i nödens stund förswarlig, och 340 sammar Wed, oberäknadt allt det understöd, som från härwarande mångfaldiga Stiftelser dem meddeltes.

Icke heller kan jag inse att Fattigwården är för mycket utsträckt deraf genom, att Barnhuset, Danwils Hospital och Spinnhuset dermed blifwit förenade.

Likwäl och som det lär wara Hr Borgm. mening, efter han wille hafwa dessa Inrättningar under särskilda styrelser, och jag äfwen både seit och hört att andra äro i anseende till Barnhuset af samma tanke, så kan jag icke undgå, att framställa några idéer, som jag tycker skola falla hwar och en i ögonen wid första anblicken af den frågan: bör Barnhuset lyda under Fattigwårds-Direktionens styrelse eller icke?

Jag kan icke göra mig begrepp om en Fattigwård, som skulle wara inskränkt blott till Fattiga af wiså åldrar, och som alldeles icke besattade sig med Fattiga Barn. Jag kan icke heller föreställa mig, att någon skulle wilja yrka så ofullständiga anstalter, efter Barnhuset utgör en Inrättning, hwars ändamål är fattiga och i Stockholm födda barns räddning samt uppsökran till nyttiga medlemmar i Samhället, efter denna Inrättning uton twiswel hädanester så wäl som hitintill, bör fortsara i sin bestämmeelse, och efter den följaktligen är för Fattigwården omistlig, så frågas: kan wäl någon wara mer både berättigad och skyldig att wala öfwer Barnhus-Inrättningens bästa, än Fattigwårds-Direktionen, som, ehwad förändring som helst man än behagar göra i Fattigwårdens styrelse, ändock alltid måste äga rätt att för de barn, hwilkas räddning och uppsökran den skall besörja, af Inrättningen sig begagna? Deras följer likwäl icke såsom alldeles owillkorligt för en Fattigwårds bestånd, att Inrättningen måste styras af Direktionen öfwer Fattigwården. Jag kan så mycket mindre göra ett sådant påstående, som jag har mig bekant att wid Fattigwårdens Inrättning i Köpenhamn Barnhuset derstädes icke öfwerlemnades åt Direktionen, och Inrättningen bar sig ändå; dock känner jag tillika att anmärkning genast gjordes derå, att denna och flere Inrättningar blefwo till ståda för Fattigwården från Direktionens styrelse undantagne, hwari Direktionen, som sjelf författade Planen, likwäl ingen del ägde, emedan den hade wiså föreskrifter sig meddelte, från hwilla den icke kunde wila, och till dessa hörde äfwen den, att Barnhuset och några andra Inrättningar skulle förblifwa under sina gamla styrelser. Men så tror jag — och hwad jag anfört bewisar att andra trots så med — att ändamålet af en Fattigwård närmast uppsökles, om de Inrättningar, som för Fattigwården nödwändigt skola begagnas, lyda under samma styrelse, som sjelfwa Fattigwården.

Barnhuset har sina wiså bestämde inkomster, som dock, dels i anseende till olika markegångs-pris, dels i anseende dertill, att wiså tiondesättning icke äger rum å alla de orter, hwarifrån des andel af Krono-tionden utgår, äro förändring underkastade. Des utgifter kunna wäl temligen noga beräknas, men de äro icke desmindre genom hwarjehanda händelser föränderlige. — Upptages nu rättigheten till Inrättningens begagnande åt andra personer än dem, som så sig ålagd skyldigheten att sörja för des bestånd, så följer deraf helt naturligt, att en gräns för de förras rätt att disförwisa Fattiga barn måste bestämmas, om annars det skall blifwa för de sednare möjligt att deras åliggande fullgöra. Nu är detta stedt, eller rättare, nu sker detta årligen, ty för den möjlige förändring

ändring som både inkomster och utgifter äro underkastade, låter det sig icke göra en gång för alla, och Barnhus-Direktionens Ledamöter således tryggade i sin besättning; men hafwa de wäl derföre eller kunna de någonsin så samma Intresse för Inrättningen, som Fattigwårds-Direktionen? — Hwarför icke frågar man? Samma Instruktion, som gifwes den ena Direktionen, kan ju äfwen gifwas en annan. — Wisserligen; men man känner något hwar huru olika skyldigheter uppfyllas, när de hafwa någon fördel i följe med sig eller icke. Barnhus-Direktionen har hwarken nytta eller skada af den tillwert, som, genom god hushållning, Inrättningen möjligen skulle kunna winna, när allt hwad som det ena året kunde besparas, måste ett annat hållas Fattigwårds-Direktionen till handa, så wida det kan tagas för afgjort, att denne, som icke har något ansvar för Inrättningen, icke lär underlåta att deraf begagna allt hwad begagnas kan. Det är äfwen Barnhus-Direktionen litgilltiq om barnen stadna qwar å Barnhuset eller komma åt Landsorterne, när det högsta antal af barn är bestämdt, som den är skyldig att derstädes på en gång underhålla; och likwäl utgör det en bland Styrelsens mest wigtiga omsorger att befordra barnens så skyndsamma förflyttning åt Landet, som är möjlig, dels för att bereda rum åt andra, dels för att samedelt befordra deras både i fysiskt och moraliskt afseende säkrare uppfostran. — Man föreställe sig i hwilken bekymmersam belägenhet Fattigwården skulle komma, dereft den olyckan inträffade att inga barn kunde å Barnhuset vidare intagas, och eftersinne tillika att fördelen af barnens uppfostran å landet till nyttigare medlemmar i Staten, och i synnerhet till hjelp och biträde wid den första och nödwändigaste näring i Samsundet, är bewist genom en mångårig erfarenhet och andra Länders efterdömen, och man skall utan twiswel lätt inse, huru angeläget det är att denna del af Styrelsen med yttersta sorgfällighet bewakas, och kanske medgifwa till och med att sjelfwa Fattigwården till en stor del beror af de åtgärder, som i detta fall widtagas. — För en särskilt Direktion öfwer Barnhuset blifwer således den Instruktion, som meddelas, enda motivet för deß handlingar. En sådan Direktion kan wara tillfreds när den så påß fullgjort Instruktionens föreskrifter, att tilltal för försummelse icke skäligen äger rum. Men annorlunda förhåller sig med Direktionen öfwer Fattigwården.

Den är i och för sin besättning i dagligt behof af Inrättningen, blir derigenom dagligen pamin om deß wigt för Fattigwården, skall också derföre dagligen beslita sig om allt hwad som kan lända till deß bästa, för att försäkra sig om deß fortfarande biträde, och wisshet derom att, dereft behörig waksamhet användes, detta biträde aldrig skall slå fel, är fördel nog för dem, som hafwa den bekymmersfulla förreätningen sig ansfortrodd, att sörja för Stockholms alla Fattiga. För dem skall det bliwa en angenäm skyldighet att från äfwen tyre söla bewara en Inrättning, som har så mycket inflytande på sjelfwa Fattigwården, och om detta någon gång skulle falla sig tungt, skall blotta farhågan för den olyckan att ej mer kunna räkna på Inrättningens hjelp iwinga dem till en werksamhet, som ej upphör förr än de af fattiga Föräldrars och Barns

jemmer och elände ej mer besväras: och då, när denna lyelliga flund inträffar, må ock Direktionen klanderfritt hwila under sin i mer än ett ofseende tröttsamma besättning.

Utom detta hufvudsakliga, som jag anser winnas genom det Barnhuset löder under samma Styrelse som Fattigwården, kan det icke slå fel, att ju andre fördelar deraf äro att hämta, då Direktionen så wäl inom den egentliga Fattigwården, som wid underlagda Inrättningar har betydliga hushålls-ansatser, hwarwid den ene Inrättningen både kan och bör biträda den andra, till en icke obetydlig både minskning i omsorgen och besparing i utgifterne; och när härtill kommer äfwen den omständigheten, att särskild Direktion öfwer Barnhuset sannolikt skall föranleda till särskilda kostnader, om icke genast, åtminstone i tidens längd, som kunna undwiskas om Inrättningen får styras af Fattigwårds-Direktionen, och hwilka kostnader, ehwad de tagas af Barnhus eller Fattigwårds-Kassan, ändock alltid komma att utgå af medel, som bättre kunde användas, så synes mig, som skulle de fördelar, hwilka genom Inrättningarnes förening winnas, gälla mer än de olägenheter, som derigenom möjligen skulle kunna uppkomma, åtminstone bibehåller jag och flere andre med mig denna öfvertygelse tills vidare.

Hwad i så måtto är sagdt om Barnhuset äger till det mest rum äfwen i anseende till Danwiken och Spinnhuset, och anmärker Hr Borgm. härwid, att Öfwer-Direktören njuter lika så mycket i Lön, som under namn af Resonden skulle kunna wara tillräckligt för en hel Direktion; så, utom det att han tillser alla tre Inrättningarne, hänwisar jag till de förut omtalade reela fördelarna, som jag tror wara en följd förnämligast af hans förordnande.

Härmed slutas nu hwad till eget och Hrr Kommitterades försvar jag trott må bora anföra. Det, som rör min person enskilt går jag med stillatigande förbi, emedan det qvittar mig i det närmaste lika, om jag of Hr Borgmästaren tadlas eller berömmas. Men så kan wäl hända, att innan den lek of emellan, som Hr Borgm. sjelf begynt, slutas, Hr Borgm. får riktigt och fullständigt sware på frågan om orsakerna till min först sökta tjenstledighet och sedan afsted från Fattigwården, den Hr Borgm. förslätt att på ett för sitt ämne brukbart sätt utveckla. — Jag tillägger blott en önskan, som likwäl icke står i minsta förbindelse med det föregående, utan härleder sig från min känsla för salen och från min på erfarenhet grundade öfvertygelse, att ingen Fattigwård i Stockholm winner framgång, med mindre den till sin grund och sammansättning äger allmänt bifall, att nemligen wid det tillfälle, som nu är för handen, då Fattigwården skall för framtiden närmare regleras, Kongl. Direktionen funne för godt, att under beredelserna dertill meddela Allmänheten icke allenast de Resultat, som hunnit samlas under den tid Fattigwården efter nu gällande Stadga fortsarit, utan ock de grundsatser, som i följd deraf Direktionen är sinnad att för den nya Planen ontaga, samt dertill med anmodade alla dem, som kunde äga någon kannedom om Fattig-försörjnings-ansatser, att med råd och upplysningar biträda.